

GASILEC

VSEBINA: NAŠE VAŽNE NALOGE — POROČILA O
OBČNEM ZBORU ZAJEDNICE — PRIPRAVE ZA KONGRES
— REŠEVANJE IZ VODE — GASILSKA STRATEGIJA —
VESTNIK PASIVNE BRAMBE

Vse gasilske potrebščine:

cevi, obleke, opreme, orodje, zastave
dobite po ugodnih plačilnih pogojih

Strokovnjaške nasvete Vam daje

**Gasilska nabavljalna zadruga
v Ljubljani, Tyrševa cesta 29**

AZBESTNE OBLEKE IN PLATNO

Izdeluje domača tvornica

**JUGOSLOVENSKO AZBEST A. D.
BEOGRAD, ČUBURSKA UL. 10, POŠTNI PREDAL 268**

*Edini s spričevalom Gasilske zveze kraljevine
Jugoslavije pod št. 3477 od 21. septembra 1937 l.
odobreni proizvod azbestnih oblek za vojaške in
gasilske svrhe ter prtov za gašenje požara —
Zahtevajte brezplačne ponudbe
Gasilskim četam dajemo obleke tudi na odplačilo*

Naše važne naloge

(Iz govora starešine Gasilske zveze gospoda ministra Snoja na skupščini Gasilske zajednice v Ljubljani dne 16. aprila 1939.)

Iz poročil zajedničnih poslovalcev, posebno iz poročila starešine dr. Kodreta, spoznamo, kako veliko delo je zajednica v preteklem letu izvršila. Vidi se, kako organizacija na zunaj raste in kako se na znotraj gradi in izpopolnjuje. Tečaji so dali našim četam nov zagon, našo zadrugo nam zavidajo druge zajednice, od katerih so se nekatere že pri nas včlanile, kongres pa naj bo krona vsega našega dela.

Samo z enim nisem zadovoljen. Po zakonu o organizaciji gasilstva naj vsaka gasilska četa tudi dela za narodno, kulturno in prosvetno povzdigo svojih članov in ostalega prebivalstva svojega območja.

Iz poročila tov. inšpektorja smo slišali, da so gasilske čete v preteklem letu priredile 256 predavanj. Če pomislimo, da imamo vsega 957 čet, vidimo, da je komaj vsaka 4. četa priredila po eno predavanje v preteklem letu. To je vsekakor premalo. Naše delo ne bo popolno, če ne bomo tudi v tem pogledu napravili svoje dolžnosti. Pozimi, ko vaje z orodjem niso mogoče, naj se naše delo prenese na prosvetno polje. Tovariši gasilci zunaj po vaseh bodo hvaležni, če bodo imeli priliko slišati predavanja o naši narodni zgodovini, o naših velikih možeh, pa tudi predavanja o aktualnih tekočih problemih in vprašanjih. Mislim, da mora kul. prosvetni odsek zajednice dati iniciativo in vse potrebno pripraviti, župe pa bodo rade v svojem delokrogu to izvedle. Vsaka četa naj ima pozimi vsaj 4 predavanja. Če se vsakega predavanja udeleži le 15 članov, bomo pri 3.828 predavanjih storili veliko delo. Velikega kulturnega, pa tudi narodnega in državnega pomena je, da mi taka predavanja morda celo obvezno uvedemo! Ne samo na široko — vrzimo mreže na globoko! Danes, ko je na svetu tako malo duhovnosti, je to bolj potrebno ko kdaj koli!

Zanimalo vas bo tudi, kako stojimo danes z Gasilsko zvezo. Moram poudariti, da dobro. Spor z Zagrebom je docela izravnán. Gasilska zajednica v Zagrebu je že preteklo leto meseca maja izvolila svoje delegate v upravo Gasilske zveze. Zaradi pogostnih sprememb v resornem ministrstvu in tudi zaradi nerazumevanja in raznih intrig je minister za telesno vzgojo šele letos te izvoljene delegate potrdil. Kmalu nato se je vršila seja uprave Gasilske zveze, na kateri so bili vsi sklepi sprejeti soglasno. To priča, da smo na pravi poti.

V minulem letu smo govorili o nameravanih spremembah gasilskega zakona ter o možnosti, da bi se gasilstvo podredilo notranjemu ministrstvu. Ta zadeva, ki je bila sicer zelo resna, je propadla, letos pa ima naš minister za telesno vzgojo pooblastilo, da sedaj veljaven gasilski zakon spremeni in ga dopolni. Gasilska zveza je izmed članov uprave izvolila poseben odbor, ki ima nalogo, da pripravi predloge za spremembo in dopolnitev zakona.

Gasilski kongres tudi Gasilska zveza spremlja z velikim razumevanjem in veliko naklonjenostjo. V kongresni odbor je Gasilska zveza delegirala kar tri člane, in to podstarešino zveze tovariša Markovića, vrhovnega gasilskega inšpektorja Pintarja in predstavnika inšpekcije državne brambe polkovnika Pahlíća. — Druge gasilske zajednice se za naš kongres pripravljajo in je na pr. zajednica v Sarajevu postavila v svoj proračun znesek 30.000 din za podporo onim, ki bodo šli na kongres. — Na nas je, tovariši, da bomo nade, ki jih stavi v ta kongres naše slovensko in celokupno jugoslovansko gasilstvo, res izpolnili. Mnogo bo še truda in dela, mnogo bo žrtev, toda kongres je naša častna naloga. Vsi, prav vsi, se moramo zavedati, da bo ta kongres ogledalo naše sposobnosti, ogledalo, v katerem se bo videla vsa moč in veličina naše organizacije. Kakršni se bomo gasilci pokazali pri kongresu, kako se bomo uveljavili in pokazali, take nas bo videla javnost leta in leta, tako nas bodo cenili, tako upoštevali, tako podpirali. Zato pa še enkrat, zavedajmo se velike odgovornosti, ki smo si jo s kongresom nadeli, in storimo vsak svojo dolžnost. Razumemo vaše težave, toda brez težav in žrtev ni uspeha in le to, kar si z žrtvami in bojem pridobimo, znamo ceniti!

Morda bo kdo dejal, da v teh razburkanih časih ni primerna prilika za prirejanje kongresa. Jaz pa mislim, da je prav v tem času to primerno in potrebno! Bolj kot katera koli druga, je naša organizacija dolžna zbrati vse sile pri močni in mogočni manifestaciji, v kateri bomo izpovedali svojo vero v slovenstvo in svojo voljo in prepričanje, da je le v močni jugoslovanski državni skupnosti možen naš obstoj in napredek!

Živimo v težkih, razburljivih časih! Nevihte nad Evropo so vedno pogostejše! Oblake, iz katerih prihajajo te nevihte, čutimo predvsem mi Slovenci. Iz vseh dosedanjih neviht smo pa prišli srečno — brez najmanjše škode. Vlada bo napravila vse, da tudi v bodoče ne bo presenečenj. Svojega ne damo, nič tujega nočemo. Hočemo samo mir! Mir za vsako ceno! V to smer gredo vsa prizadevanja naših odgovornih činiteljev in kakor vidite, ne brez uspeha!

Boli me le, da je zadnje tedne zavladovalo pri nekaterih tako malodušje in da smo preveč pod vplivom vesti, ki jih širi tuja propaganda. Ne samo preprosti človek, tudi izobraženec verjame vse, kar tuja propaganda objavlja, in če je še tako bedasto in otipljivo izmišljeno. Kar vse polno datumov je bilo določenih — ta dan bo — ta dan se bo zgodilo — in ko ta dan mine brez nesreče — je že določen drugi!

Imejmo več vere v sebe, v svoj narod, v svojo državo! Poglejmo v zgodovino, kake viharje smo že prestali! Iz vseh viharjev smo prišli močnejši, odpornejši! Zakaj naj bi klonili sedaj?! Prav nobenega povoda ni za obupavanje in tarnanje! Veliki časi zahtevajo samozavest in pogum. Če bomo odločni in pogumni, če bomo možje vsak na svojem mestu, bodo sedanji težki dnevi nam Slovincem in vsej Jugoslaviji le v korist in v ponos.

Še par tednov in pričele se bodo gasilske prireditve. Nedeljo za nedeljo se bodo vrstile v vsaki župi vsaj po ena, če ne več, in tja do pozne jeseni! *Porabimo take prilike na gasilskih zborovanjih, govorimo o slovenstvu, o naši državi in kralju.* Porabimo vsako priliko, da bomo med seboj budili narodno zavest in narodni ponos ter jačili vero v moč naše države in naše vojske!

Službene vesti

Vesti starešinstva Gasilske zveze

Nova ureditev ministrstva za telesno vzgojo. S posebno uredbo, ki je bila izdana 24. marca t. l., je ministrski svet preuredil ministrstvo za telesno vzgojo naroda tako, da je delo razdelil na dva oddelka, in sicer na oddelek splošne telesne vzgoje (prvi oddelek) in športni oddelek (drugi oddelek). Oddelek splošne telesne vzgoje se deli na 4 odseke, in sicer na odsek za obvezno telesno vzgojo, odsek za sokolstvo, odsek za gasilstvo in odsek za telesno kulturna združenja.

Oddelek splošne telesne vzgoje opravlja vse posle, ki so v zvezi z organizacijo obvezne telesne vzgoje, sokolstva, gasilstva, skavtizma, planinstva, fantovstva itd. in z nadzorstvom o njihovem delovanju, nadalje potrjuje ustanavljanje združenj, zbira statistične podatke ter strokovno proučuje zadeve, ki so s tem v zvezi.

Novim naročnikom uprava »Gasilca« žalibog ne more več poslati 1.—3. številke letošnjega letnika, ker je zaloga pošla. Novi naročniki od 4. številke naprej plačajo samo 15 din naročnine do konca leta.

Vesti starešinstva Gasilske zajednice

Iz seje osrednjega odbora Gasilske zajednice v Ljubljani z dne 18. in 19. marca 1939.

Gasilska zajednica je priredila skupaj 20 *gasilskih strokovno-tehničnih tečajev*. K poveljniškim izpitom se je prijavilo 815 kandidatov, od teh jih je napravilo izpit 730. Že 584 čet ima vsaj po enega izprašanega gasilca s poveljniškim izpitom.

Ministrstvo kmetijstva je dovolilo Gasilski zajednici *efektno loterijo* v znesku 500.000 din.

Odbor za spremembo zakona je imel tri seje; koncipiral je predloge za spremembo zakona. V prvi polovici meseca aprila se bo vršila seja Zvezine uprave, na kateri bo predložen osnutek zakona in proračun. Poleg osnutka zakona pa bodo tudi predloženi predlogi za spremembo dose-danjih pravilnikov in predpisov, ki jih je izdala Gasilska zveza. (Seja bo šele v začetku meseca maja. — Op. uredništva.)

Kr. banska uprava je pričela dne 15. marca t. l. z *nakazovanjem podpor četam*.

Pri Gasilski zajednici dravske banovine se snuje *mladinski odsek*. Zajednica je dozda priredila 22 *kongresno-tehničnih tečajev* za 20 žup z udeležbo 826 članov iz 498 čet. Ti tečaji so se pokazali kot zelo potrebni in vlada zlasti pri nekaterih župah precejšnje zanimanje za kongres.

V letu 1940. naj se vrši *zajednični zlet v Mariboru*.

Gasilska zajednica je v letu 1938. izvedla *nezgodno zavarovanje gasilstva*. Za leto 1939. je zavarovanih 244 čet s skupnim številom članov 6.104. V lanskem letu je zavarovalnica izplačala zavarovalnino v 10 slučajih in sicer v znesku 16.949 din in v enem slučaju 11.840 din, t. j. skupno 28.782 din. Zajednica bo posredovala pri zavarovalnici, da pritegne v zavarovalno pogodbo tudi prehlad in kilo. Razveseljivo je dej-

stvo, da se čete vedno bolj zanimajo in tudi pristopajo k nezgodnemu zavarovanju.

»Samopomoč« šteje danes 870 članov. V minulem letu se je prijavilo 63 novih članov. Proti novemu pravilniku, ki je bil sprejet na lanskoletni skupščini, ni bilo nobene pritožbe, nasprotno je uprava »Samopomoči« prejela od nekaterih čet celo pohvalo.

Gasilska vozila. Kraljevska banska uprava dravske banovine je s svojim razpisom V-No. 10/56 od 22. marca 1939. objavila vsem sreskim načelstvom, upravi policije v Ljubljani, predstojništvoma v Mariboru in Celju in policijskemu komisariatu na Jesenicah sledeče:

Na prošnjo Gasilske zajednice dravske banovine v Ljubljani, da se gasilska vozila oprostitjo plačevanja davščine za državni cestni sklad po točki 2/a čl. 10. uredbe o državnem in banovinskih cestnih skladih, je na predlog kraljevske banske uprave oprostilo ministrstvo za gradbe gasilska vozila navedene davščine po analogiji čl. 5 točka 7 uredbe o izrednem cestnem prispevku za ukoriščanje drž. in nedržavnih cest (Sl. list 542/85-1937).

O tem je izdalo ministrstvo za gradbe z odločbo z dne 22. II. 1939., Br. 5241 naslednje pojasnilo:

»Za oprostitev gasilskih društev od plačevanja izrednega prispevka je postopati v smislu čl. 5, točke 7 uredbe o izrednem cestnem prispevku M. G. br. 35.000 iz leta 1937., za kar imajo društva pogoje, ker jih je smatrati za človekoljubne ustanove.«

Poročilo starešine Gasilske zajednice za skupščino dne 16. aprila 1939

Dragi tovariši!

Lanskoletna naša skupščina, dne 10. aprila, nam je začrtala delo v sledečih smereh:

1. Izvrševanje že pričetega dela prejšnjega našega programa.
2. Propagando in doseg spremembe zakona o organizaciji gasilstva s ciljem čim večje samostojnosti gasilskih edinic in odprav državnih taks.
3. Gospodarsko osamosvojitve z ustvaritvijo Nabavljalne zadruga itd.
4. S soglasnim sklepom, da letos priredimo v Ljubljani gasilski kongres.

1. Obširno začrtanega dela smo se lotili z vso vnemo ne glede na to, da smo občutili vsi, kako težko nalogo nam je naložila naša lanskoletna skupščina. Razveseljivo pa je dejstvo, da smo se ne samo tovariši osrednjega odbora zavedali resnosti položaja, v katerega so nas spravili sklepi naše skupščine, zavedali so se tega tudi vsi tovariši župski starešine, kakor tudi tov. župske uprave. Radi tega se vsem tovarišem s tega mesta za njihovo vnemo in požrtvovalnost iskreno zahvaljujemo.

V kolikor niso bili izvršeni administrativni tečaji v letu 1937., smo jih dokončali v l. 1938. Administrativni tečaji so se izkazali kot potrebni. Pri tem moramo ugotoviti, da se je administrativno poslovanje pri veliki večini čet zelo zboljšalo.

Strokovne tehnične tečaje smo nadaljevali spomladi l. 1938. ter jeseni in pozimi. S februarjem mesecem letošnjega leta pa

smo strokovne tehnične tečaje zaključili z zadnjim XX. tečajem, ki se je vršil v Ljubljani. Dosegli smo večje uspehe, kakor smo prvotno pričakovali, za kar gre zahvala vodstvom posameznih tečajev v Mariboru, Celju in Ljubljani. Od 956 gasilskih čet imamo danes samo še 373 čet, ki še nimajo izprašanege poveljnika.

Radi tega moram s tega mesta izraziti vsem tovarišem in ostalim gg. predavateljem prav iskreno zahvalo ter jih prosim, da svoje izborne lastnosti ohranijo zajednici in razvoju našega gasilstva tudi v bodoče. Njihova požrtvovalnost nam je velik zaklad, iz katerega bo naše gasilstvo še nadalje črpalo znanje in vzpodbudo k svojemu idealnemu delu.

Na naših tečajih nismo zanemarili važne panoge gasilskega delovanja na polju samarijanstva. Samarijanski odsek je imel sicer dve seji, vendar sta bili obe plodni, in sicer: na prvi seji se je sklepalo o splošnih smernicah samarijanskega dela, medtem ko se je na drugi seji sprejel pravilnik o organizaciji samarijanskega pouka v gasilskih edinicah. Pravilnik je osrednji odbor Gasilske zajednice sprejel v seji dne 18. marca t. l. soglasno. Pravilnik bo izšel v »Gasilcu«. Delo za pospeševanje samarijanstva pa s tem ni bilo končano. Pripravlja se pravilnik za organizacijo samarijanskih odsekov po župah in po četah. Poleg tega pa organizira predsednik samarijanskega odseka g. dr. Mis poseben nastop samarijanov iz ljubljanske župe za naš gasilski kongres.

Gasilskemu naraščaju smo doslej posvečali premalo brige. Na seji 30. XII. 1938. pa je osrednji odbor sklenil, da se ustanovi poseben mladinski odsek, ki se bo brigal za naraščaj. Mladinski odsek je že imel svojo sejo ter je razpravljajl o pravilniku tega odseka, kateri bo dajal smernice za vzgojo gasilskega naraščaja. Pod vtisom priprav za gasilski kongres prihajajo od vseh strani poročila o ustanovitvi naraščajskih odsekov, tako da moramo pričakovati v bližnji bodočnosti na tem polju zelo lepe uspehe. Že po dosedanjih obvestilih bo prišlo na naš kongres preko 1.000 mladih gasilcev.

Inšpekcije pri nižjih gasilskih edinicah so se vršile po potrebi. Za splošne inšpekcije ni bilo časa, vendar so vse župe vršile inšpekcijo nad svojimi četami. Stojim namreč na stališču, da morajo predvsem župe izvrševati to nalogo in le v nujnih in skrajnih primerih naj se kliče na pomoč Gasilska zajednica.

Pri tem moram omeniti, da mi je na srcu predvsem vprašanje organizacije ojačanja našega narodnega elementa, zlasti v obmejnih četah. Temu vprašanju bomo morali posvetiti posebno pozornost.

Naš »Gasilec« je vsebinsko podpiral predvsem tehnično in administrativno izobrazbo naših gasilcev. Število naročnikov je nekoliko naraslo.

Koledarček smo letos izdali v istem obsegu kakor lansko leto, vendar v višji nakladi. Letošnja naklada je znašala 5.000 ter je bila v celoti razprodana.

Gasilska knjižica je povečala svojo produkcijo z novo brošuro. Izdala je namreč knjigo »Stavbarstvo«. Razen tega se nahajamo tik pred izdajo knjig »Samarijan« in »Gozdni požari«.

Zanemarjali nismo socialnega dela za naše gasilstvo. Poleg zavarovanja za slučaj naravne smrti v naši »Samopomoči« je bilo izvr-

šeno nezgodno zavarovanje članov v smislu poročila, ki ste ga slišali na lanskoletni skupščini. V »Samopomoč« tovariši gasilci še niso dobili popolnega zaupanja, zlasti ker so jih jeseni l. 1938. motile novice, da bodo vse samopomoči ukinjene, odnosno da bodo prišle pod strogo državno nadzorstvo. Upamo, da se to ne bo zgodilo, zlasti ker so podana zagotovila od strani ministrstva trgovine, da bo novi pravilnik za tako zvane pomožne blagajne bistveno spremenjen njim v korist.

Nezgodno zavarovanje gasilcev pa se je usidrilo in je pričakovati v tej panogi najboljših uspehov. Že v l. 1938. se je izkazalo, kako potrebno je to zavarovanje, ker je zavarovalnica izplačala že ca. 40.000 din zaradi nezgod. Vodili bomo pogajanja za izboljšanje pogojev.

Posrečilo se nam je, da smo dohodke pri našem podpornem skladu zvišali na ta način, da smo sklenili z denarnim zavodom daljši odpovedni rok ter nam je zavod zaradi tega zvišal obresti na 5 %. Na ta način se je znesek za podpore skoro podvojil.

Podpore onemoglim gasilcem še vedno daje kr. banska uprava v dokaj lepih zneskih. Nekateri dobivajo podpore po 200 din, 300 din, 400 din in celo 450 din mesečno.

Gasilska zajednica je razmišljala tudi, kako bi našla način za podpore onim četam, katere so brez lastne krivde pokvarile orodje na požarišču. Za take podpore predvideva letošnji proračun znesek 20.000 din. Napraviti pa bo potrebno za to poseben pravilnik.

2. Sprememba zakona. Odkar so v Gasilsko zvezo vstopili pravilno izvoljeni delegati savske zajednice, je tudi Zveza pričela s pozitivnim delom. Na zadnji seji uprave Gasilske zveze dne 9. in 10. februarja t. l. je bil med drugim tudi izvoljen poseben odbor za spremembo zakona. Odbor je imel doslej tri seje v Zagrebu. Večinoma je odbor sprejel načela, katera smo že obravnavali na naših skupščinah in ki so bila sprejeta v naših resolucijah in tudi v posebnem odseku Gasilske zajednice, ki je lansko leto imel več sej za spremembo zakona. Prodrjeti nismo mogli z načelom delitve žup na več delov. Delokrog gasilskih čet bi se razširil, in sicer z osnovanjem odseka za zaščito prebivalstva in odseka za tehnično pomoč.

Za ustanovitev čete bi zadostovala prijava župi, katera bi dala svoje mnenje Gasilski zajednici o potrebi ustanovitve dotične čete. Gasilska zajednica pa odredi ustanovitev. Sme pa odkloniti odobritev samo iz tehničnih razlogov, in sicer, ako bi se četa ustanovila po pravilih, ki nasprotujejo pozitivni zakonodaji. Zajednica ne sme zavrniti ustanovitve nove čete samovoljno, ampak mora zavrnitev utemeljiti. O potrebi ustanovitve čete pa se mora držati mnenja dotične župe. V četi naj bi kot pravnoveljavni in enakovreden član odbora ostal samo zastopnik občine. Enako v višjih edinicah. Dočim bi drugi imeli samo posvetovalno pravico. Sprejeto je bilo načelo, da se zajednice lahko združijo v podzveze, vendar bi bile te prostovoljna organizacija. Na zajednice se prenese večji del kompetence Gasilske zveze, ki se omeji samo na reprezentativni in posredovalni značaj. Zveza bo zastopala jugoslovansko gasilstvo in posredovala v korist zajednicam. V tehničnem oziru bi bila zveza naredbodajalec, vendar po posebnem pravilniku, katerega bi sklenila Gasilska zveza sama. Dejan-

sko tvorijo Zvezo samo zajednice in jo tudi vzdržujejo, ne da bi imela lastna sredstva od drugod. Prispevek, ki je sedaj Zvezi določen po § 79., odpade in bi ga dobile zajednice, te pa po gotovem ključu prispevajo za vzdrževanje Zveze. Zajednice bi bile zastopane po delegatih, in sicer po številu članov.

Glede materialnih sredstev še nismo nič sklepali. Materialna sredstva se bodo v bistvu zelo spremenila. Tudi zavarovanje članov pride v poštev, in sicer s pomočjo države, odnosno banovine.

Naša zahteva je bila tudi, da bi v vsakem okraju imeli gasilskega tehničnega referenta, ki naj bi bil nekak inšpektor, vendar so to odklonili. Našo organizacijo smo hoteli na ta način samo razbremeniti.

Kakor ima četa, tako bi tudi župa imela svoje poveljstvo in svojega poveljnika. Slično bi bilo urejeno pri zajednici.

Naravno je, da bomo skušali v besedilo zakona spraviti tudi vse doslej znane naše zahteve, predvsem pa zahtevo po oprostitvi vseh državnih taks. V novi gasilski zakon naj pride tudi zavarovanje članov na stroške države, odnosno banovin.

3. Z ustanovitvijo Nabavljalne zadruge Gasilske zajednice smo stopili v prvo fazo gospodarske osamosvojitve naših gasilskih edinic (čet). Članice naše zadruge, t. j. predvsem gasilske čete, so postale s tem bolj neodvisne od trgovcev, ki so nabavljali, odnosno pri katerih so morale čete nabavljati svoje gasilske potrebščine. Znižali smo cene najpotebnejšemu priboru naših čet, t. j. gasilskim cevem, in sicer povprečno za 15—20 %. Nabavljalna zadruga kreditira svojim članom dobavljeno blago, ne da bi pri tem zaračunavala kakršne koli obresti. Pa tudi ostale gasilske potrebščine so padle v ceni. Vsega tega dobička konkretno ni mogoče prikazati. Dejstvo pa je, da so naše čete samo pri nakupu cevi do 15. marca t. l. prihranile 12.354 din. To naj zadostuje, da vidite pomen Nabavljalne zadruge.

Zadruga se lepo razvija. Ima 164 članov z 204 deleži. Prihajajo pa vedno nove prijave za vstop. Moram pa poudariti, da se tov. gasilske čete kakor tudi tov. župe še niso vživele v to, kako potrebna je bila zadruga.

Seveda ne smemo ostati pri začetku. Kajti začeto delo je samo polovica uspeha. Druga faza naše gospodarske osamosvojitve mora pričeti s tem, da ustanovimo lastno kreditno zadrugo. Njen namen bo, dajati brezobrestne ali pa po nizkih obrestih kredite našim vrednim gasilskim četam bodisi za gradnjo gasilskih domov, bodisi za nabavo potrebnega gasilskega orodja. Kreditna zadruga bi mogla tudi izvršiti sanacijo naših čet: Vse dolgove naših gasilskih čet v znesku skoro 5 milijonov dinarjev bi spremenili v brezobrestna posojila, ali pa posojila z zelo nizko obrestno mero. Ko bomo pri naših oblastvih dobili zadostno umevanje in razumevanje za gasilski napredek in za potrebo gasilske organizacije kot narodne organizacije, nam tega programa ne bo težko izvršiti. V bližnji bodočnosti pa smemo pričakovati izvršitev tega le od samostojne samouprave naše preljube Slovenije. Ako si bomo sami uredili naše narodne gospodarske prilike, smo prepričani, da bodo naša domača oblastva imela dovolj sredstev tudi za pomoč našemu gasilstvu do najvišjega tehničnega razvoja. Gospodarska osamosvojitvev gasilstva je v tesni zvezi s politično osamosvojitvijo Slovenije. Bliža se čas, ko ne bo

treba več reči: »Tam doli nimajo nobenega pojma in razumevanja za gasilstvo.«

4. Gasilski kongres. Na široko gredo odmevi po deželi in vse se je mrzlično začelo pripravljati na ta veliki gasilski praznik, ki naj bi bil od 13. do 15. avgusta t. l. Gasilska zajednica kot izvršiteljica volje in voditeljica slovenskega gasilstva ni mogla sama prevzeti dela in odgovornosti za gasilski kongres. To je uvidel v polni meri tudi osrednji odbor. Radi tega se je ustanovil za izvršitev kongresa poseben kongresni odbor, kateremu načeluje tov. Japelj, starešina gasilske župe sreza Kranj. Kongresni odbor posluje samostojno, toda vedno tako, da je v stalnem in neposrednem stiku z vodstvom Gasilske zajednice in tudi tako, da se vsako delo in priprava za kongres izvrši skladno z nameni in smernicami Gasilske zajednice.

Duša kongresnega dela sta predvsem kongresni tehnični in kongresni organizatorični odbor. Na teh dveh odborih sloni 90 % vsega dela za kongres. Iz poročila kongresnega odbora boste razvideli, da so se vršili že po vseh župah kongresni tehnični tečaji za javni nastop našega gasilstva. Skoraj vsaka četa je poslala na tečaj svojega zastopnika. Na vseh tečajih je vladalo veliko zanimanje in vsi tečajniki so s skrajno discipliniranostjo sledili pouku, ki so ga podajali posebni za to postavljeni instruktorji.

O namenu kongresa se mnogo govori. Nekateri so celo mnenja, da kongres ni potreben in da bo kongres samo nekaka parada našega gasilstva. Žalibog, da sem tako mnenje čul celo od nekega župskega starešine. Namen kongresa je: afirmirati obstoj domačega gasilstva. Pokazati moramo, da je naše gasilstvo vsaj toliko potrebno, kakor naša vojska. Gasilstvo je druga armada. Tega se morajo zavedati vsi javni činitelji naše države. Gasilstvo pa ni samo armada, ki v miru brani naše narodno premoženje pred divjim elementom ognja; gasilstvo je tudi armada v vojnem času. Gasilstvo prevzema nalogo obrambe domačega prebivalstva v vojni pred napadi iz zraka. Naš kongres mora pokazati, da smo mi prva narodna organizacija, ki zasluži ne samo navadno podporo, ampak ki zasluži visoke podpore in visoko naklonjenost vseh merodajnih faktorjev. Naša organizacija je tako splošna, kakor nobena druga. Naše gasilstvo je nosilec prave državne misli in je pozitiven tvorec naše države. Gasilski kongres v Ljubljani mora preobraziti dušo in mišljenje tistih činiteljev, ki gledajo na gasilstvo kot na pomilovanja vredno organizacijo. Miselnost, da spada gasilstvo v ciganski poklic, mora enkrat za vselej prenehati. Ta miselnost je za naše razmere naravnost žaljiva in poniževalna. Pokazati moramo s kongresom, da taka miselnost o gasilstvu v Jugoslaviji pri odločilnih faktorjih pod nobenim pogojem ni več dopustna.

Gasilski kongres v Ljubljani naj bo tudi kažipot in predpriprava gasilskemu kongresu v Beogradu, ki se bo vršil v l. 1941. ob priliki proglasitve polnoletnosti Nj. Vel. kralja Petra II.

Pokazali pa bomo na kongresu, da je slovensko gasilstvo s svojim organizatoričnim in tehničnim delom visoko dvignilo srčno in umsko kulturo svojega članstva. Vse to pa v korist izvajanja našega gesla: »Bližnjemu na pomoč!«

Tovariši! Z vsakim javnim nastopom je združeno nekoliko parade. Ta parada pa ni cilj nobenega nastopa. Zabavljači hočejo videti vse samo

v nastopu naših gasilcev v sprevedu, ne vidijo pa onega cilja, katerega deležni biti ne morejo, ker so s srcem proti vsemu onemu, kar naj dvigne ugled našega gasilstva.

V splošnem so se razmere v gasilstvu pri nas zboljšale in moremo zaznamovati konsolidacijo in strnjenost v vrstah jugoslovanskega gasilstva. Z zopetnim vstopom Hrvatov v Gasilsko zvezo kraljevine Jugoslavije je začelo v Zvezi novo življenje. Kljub temu, da se je vršila doslej komaj ena seja uprave Gasilske zveze, je ta seja pokazala dejstvo, da se vsi lahko razumemo, ako hočemo. Naš razum pa ne sme biti moten po trenutnih zunanjih vplivih, še manj pa po lastnem egoizmu in zavisti. Seja uprave Gasilske zveze je pokazala, da vsi lahko harmonično v najboljši slogi delujemo za povzdigo gasilstva v naši Jugoslaviji. Razveseljivo je dejstvo, da sedaj ni člana v upravi Gasilske zveze, ki bi nasprotoval gasilskemu zakonu v smislu najširje in popolne avtonomije višjih gasilskih edinic.

Jugoslovansko gasilstvo se je našlo na skupni fronti preje, nego so se našli politični voditelji naših treh jugoslovanskih narodov. Bližnja bodočnost bo pokazala in izvršila to, da bo vsak narod Jugoslavije na svoji zemlji svoj gospod, a vendar da bomo vsi imeli en skupen dom, to je našo prelepo Jugoslavijo.

Tovariši! Vztrajati moramo v trdem delu, ker smo prepričani, da gremo po pravi poti, da dosežemo vzvišene cilje naše gasilske ideje, ki je tako lepo izražena v našem geslu: NA POMOČ!

Poročilo gasil. inšpektorja na skupščini, dne 26. aprila 1939

Strokovno-tehnično delo naše zajednice v preteklem letu delimo na: 1. tekoče, 2. preglede in revizije, 3. izvedbo poveljniških tečajev in izpiti in 4. priprave za bodoči kongres.

Tekoče delo v pisarni je obstojalo v reševanju spisov tehnične prirode in prošenj za nabavo orodja, opreme ter gradnjo orodišč, tolmačenje raznih tehničnih predpisov, zbiranje statistike itd. Za vse navedeno je bil tov. gasilec na razpolago gasilski inšpektor med uradnimi urami v pisarni zajednice. Zajednična komisija je v letu 1938. pregledala in preizkusila 55 novih motornih brizgaln.

Revizije smo izvršili pri 3 župah in 65 četah. Starešina, tajnik in inšpektor so pregledali 9 čet, starešina in tajnik 43, starešina in inšpektor 9, starešina eno in inšpektor 3. Povečini so našli zadovoljivo stanje, tam pa, kjer so se pokazale pomanjkljivosti, je zajednica pokrenila vse potrebno, da so se napake popravile.

Poveljniški tečaji in izpiti so se v preteklem letu nadaljevali po načrtanem programu. Čeravno je štiridnevna doba za tako obširno snov, kot se je podajala na teh tečajih, zelo kratka, smo kljub temu dosegli uspeh, ki ga že opažamo. Poudarjam pa, da naj bi bili sedanjí tečaji le nekakšna osnovna šola, ki jo moramo postopoma izpopolnjevati. Podrobni rezultati so razvidni iz priloge. Dosedaj je torej zajednica priredila 20 tečajev, in sicer 6 v Celju, 6 v Mariboru in 8 v Ljubljani. V preteklem letu pa je imela v Celju 4 tečaje, v Mariboru in Ljubljani pa po 6, skupno torej 16 tečajev s 636 udeleženci. Izprašani so bili 604 kandidati. Od teh je napravilo 540 izpit, in sicer 222 z odliko in

318 z dobrim uspehom, 64 kandidatov mora izpit ponavljati (8 v celoti in 56 iz največ treh predmetov).

Potemtakem ima 61 % naših gasilskih čet že vsaj po enega člana s poveljniškim izpitom; 60 čet ima po dva člana, 16 po tri, 4 po štiri, 1 po pet in 1 celo 20 članov s poveljniškim izpitom. Za preostalih 373 čet bo potrebno še to leto prirediti 7—8 tečajev. Gasilske župe bodo morale pričeti s častniškimi tečaji in izpiti, čete pa s podčastniškimi in gasilskimi. Strokovna izobrazba in usposobljenost gasilcev je nujno potrebna, zato je zajednica lani porabila samo za poveljniške tečaje in izpite 95.461.25 din. Povprečno je izdala za vsakega izprašanega poveljnika 151.50 din.

Poleg navedenih tečajev je priredila zajednica tudi dva tečaja za župske starešine, da jih seznanijo z novim poveljevanjem. Pošiljala pa je svoje predavatelje tudi na župske tečaje (Brežice, Črenšovci itd.).

Precej dela so povzročile tudi predpriprave za letošnji gasilski kongres. O tem pa bo poročal predsednik kongresnega odbora.

Delo naših žup

Iz poročil župskih skupščin je razvidno, da je le 7 župam uspelo pregledati vse svoje čete, ostale pa le nekaj, ena celo nobene. Vzrok je pomanjkanje potrebnih denarnih sredstev, saj izkazuje večina župskih proračunov primanjkljaj. 15 žup je priredilo 71 delnih župskih vaj, pri katerih so sodelovale vse čete. Poleg tega so lani priredile tudi tri večje vaje za obrambo proti napadom iz zraka.

Župskih tečajev je bilo 17, in sicer 9 strokovno-tehničnih, 4 samarijanski in 4 administrativni. Priredile so tudi precej strokovnih predavanj po četah.

Delo naših čet

Mnogostransko delovanje osnovnih gasilskih edinic lahko razdelimo v sledeče panoge gasilske službe: 1. pravo gasilsko delo (delo na požarišču in reševalne akcije ter vaje), 2. samarijansko delo, 3. kulturno-prosvetno delo, 4. proslave in razni nastopi ter 5. nabiralne akcije in veselice.

Pravo gasilsko delo se najbolj zrcali pri požarih. V letu 1938. je bilo javljenih s področja dravske banovine 668 požarov, in sicer z ozirom na povzročeno škodo: 331 do 10.000 din, 262 do 50.000 din, 52 do 100.000 din, 19 preko 100.000 din in 4 katastrofalnih. Med večjimi naj omenim požar opekarne na Viču, pri katerem so zelo uspešno nastopile ljubljanske gasilske čete. Tudi pri drugih požarih so gasilci v polni meri izpolnili svojo dolžnost, saj so v tem letu preprečili za ca. 200 milijonov dinarjev škode na narodnem premoženju. Na požariščih je vršilo svojo težavno nalogo računano skupaj 11.798 gasilcev 2154 ur, kar da 25.412.921 delovnih ur. Če računamo uro po 4 dinarje, kar za težavno in nevarno delo gotovo ni pretirano, zneso te preko 100 milijonov dinarjev. Ker pa je delo naših gasilcev prostovoljno, in torej ni plačano, lahko trdimo, da so slovenski gasilci v letu 1938. prihranili preko 300 milijonov dinarjev. Vse podpore iz gasilskega sklada, od občin in čisti dobiček raznih prireditev pa znaša komaj 1.750.000 dinarjev, t. j. dobra polovica odstotka!

Po dobljenih prijavah je 32,8 odst. požarov povzročila nepazljivost, 4,3 odst. slabi dimniki, 2,6 odst. električni tok, 8,7 odst. strela, 14,1 odst.

požigalci, 2,1 odst. otroci, 0,9 odst. požigov iz dobičkaželjnosti, dočim je v 34,5 odst. slučajev vzrok požara neznan.

Po podatkih gas. čet so povzročili požari 23,420.042 din škode na zavarovanih in 1,319.740 din na nezavarovanih poslopijih, skupaj torej 24,739.782 din škode. Poleg materialne škode zaznamujemo tudi med stanovalci gorečih poslopij štiri smrtne žrtve in 26 ponesrečencev. Pri gašenju se je ponesrečilo 45 gasilcev in ena oseba, ki ni član naše organizacije. Zaradi ognja se je ponesrečilo 52 konj in goveje živine ter 223 kosov perutnine in drobnice.

Le pri 36 požarih (t. j. 5,4 %) gasilske čete niso stopile v akcijo, ker so bile predaleč ali pa niso bile obveščene. Razen zgoraj navedenih 668 požarov pa smo bili obveščeni tudi o 107 manjših tovarniških požarih, ki so jih delavci ali pa tovarniški gasilci takoj zadušili. Če računamo zraven še nekaj požarov, ki niso bili javljeni in so jih domači sami pogasili, bi izkazovala statistika v l. 1938. okoli 800 požarov.

Gasilci so tudi reševali pri štirih poplavalih, pri eni nesreči zaradi zemeljskega plaza in dveh prometnih nezgodah.

Pregled požarov v l. 1938. po župah in mesecih

Ž u p a (politični okraj)	Jan.	Febr.	Marec	April	Maj	Junij	Julij	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Skupaj
Brežice	—	—	4	3	3	4	5	—	2	2	—	—	23
Čelje (z okrajem Konjice)	4	4	10	4	4	5	2	10	3	3	2	1	52
Črnomelj	1	1	2	7	3	3	3	1	—	—	1	1	23
Dolja Lendava	2	1	2	1	—	3	1	—	—	2	2	2	16
Dravograd	—	1	1	3	2	—	—	—	—	1	2	—	10
Gornji grad	2	1	1	1	2	—	1	1	—	2	—	2	13
Kamnik	1	3	3	4	5	1	1	1	2	2	—	2	25
Kočevje	—	—	1	1	3	2	1	3	2	—	1	1	15
Kranj	4	2	5	—	—	4	1	4	2	1	2	1	26
Krško	—	1	8	3	4	5	7	1	4	2	2	2	39
Laško	1	—	5	—	1	—	4	1	2	1	1	—	16
Litija	—	1	3	2	1	3	—	—	—	1	1	1	13
Ljubljana-mesto	—	—	—	2	1	1	2	—	2	2	2	7	19
Ljubljana-okolica	1	2	6	4	1	1	9	3	1	—	1	1	30
Ljutomer	5	—	2	6	1	2	—	8	2	2	—	3	31
Logatec	—	—	1	—	—	—	1	3	—	—	—	—	5
Maribor-desni breg	4	6	13	9	7	5	7	2	2	4	5	—	64
Maribor-levi breg	1	1	4	4	1	2	2	1	1	1	—	1	19
Maribor-mesto	—	—	1	—	5	5	3	2	2	1	3	4	26
Murska Sobota	10	5	12	2	1	6	7	6	2	2	2	7	62
Novo mesto	—	2	4	5	4	4	6	5	2	—	4	3	39
Ptuj	4	2	8	4	1	6	8	2	2	7	5	4	53
Radovljica	—	1	4	—	1	—	—	—	1	—	—	1	8
Slovenj Gradec	3	—	—	1	2	—	—	2	1	1	—	2	12
Škofja Loka	1	—	1	3	1	—	—	—	—	1	—	—	6
Šmarje pri Jelšah	2	—	5	3	—	4	6	1	—	2	—	—	23
Skupaj	45	34	106	72	54	66	77	57	35	40	36	46	668

Naše čete so v preteklem letu tudi pridno vadile. Po dobljenih podatkih (manjkajo pa podatki 42 čet) je bilo skupaj 4847 redovnih vaj, ki so trajale skupno 9491 ur s skupno udeležbo 76.121 gasilcev. Orodnih vaj je bilo 5256. Trajale so skupno 9184 ur z udeležbo 80.180 gasilcev.

Strokovnih predavanj je bilo 1042 in so trajale skupno 1646 ur. Gasilske čete so sodelovale pri vseh vajah, ki so jih prirejale same ali pa odbori za obrambo pred sovražnimi napadi iz zraka. Teh vaj je bilo lani 267. V bodočih vojnah bo imelo gasilstvo važno vlogo pri pasivni obrambi, zato so takšne vaje nujno potrebne zlasti sedaj, ko živimo v tako nemirni dobi. V bodoče bomo morali na to panogo gasilske službe polagati še več pažnje.

Samarijansko delo naših čet se od leta do leta izpopolnjuje. Ustanavlja se vedno več samarijanskih odsekov in tudi članstvo pridobiva na številu. Čete so poročale o 7963 intervencijah. Na svojih reševalnih avtomobilih so prepeljale 7863 oseb in prevozile na teh voznjakh 78.057 km. Pri tem so všteti tudi podatki poklicne gasilske čete v Ljubljani, ki je sama prepeljala 4185 oseb in izkazuje 38.778 km.

Tudi na kulturno-prosvetnem polju beležimo uspehe. Naše čete so priredile 306 gledaliških predstav, 72 koncertov in 256 predavanj.

Vseh večjih proslav, narodnih taborov itd. so se udeležile gasilske čete korporativno ali vsaj po svojih zastopnikih. Večina čet je tudi proslavila rojstni dan svojega pokrovitelja Nj. Vis. kraljeviča Tomislava in Florijanovo nedeljo.

Že prej smo omenili, da prejemajo gasilske čete zelo pičlo odmerjene denarne podpore, ki ne zadostujejo niti za vzdrževanje, kaj šele za nabavo sodobne opreme in gasilskega orodja. Če hočejo delovati, si morajo zato iskati dohodkov s prirejanjem raznih prireditev, med katerimi so tudi toliko kritizirane veselice. Žalibog vidijo neprijatelji gasilstva le gasilca na veselici, ne pa na požarišču. Prepričan sem, da bomo lahko veselice znatno omejili in celo popolnoma odpravili, če bi nam merodajni faktorji priskrbeli drug vir dohodkov. Lani so priredile čete 512 veselice (komaj 54 % vseh čet!), 142 srečolovov in 209 tombol.

H koncu še malo statistike, ki naj pokaže moč naše organizacije. Kljub ponovnim opominom nam vse čete in župe niso poslale kompletnih podatkov. Urejevanje statističnih podatkov so zelo ovirala tudi netočna poročila. Večina žup tudi ni poslala sumaričnih poročil, kar je povzročilo zajednični pisarni ogromno dela. Podatke 25 čet, ki sploh niso poslale statistike, smo morali vstaviti in izpopolniti s podatki iz prejšnjih let.

Na področju dravske banovine je bilo 1. januarja t. l. 26 gasilskih žup z 953 gas. četami. Naša armada šteje 31.690 izvršujočih članov.

O p r e m a : 12.071 delovnih in 18.270 paradnih oblek, 12.650 čelad in 469 plinskih mask. O r o d j e : 347 malih brizgaln (berglovk) in 757 večjih ročnih brizgaln. Motornih brizgaln imamo že 484, od teh je 22 avtoturbink. Ročnih aparatov za kemijsko gašenje 325 in 8 večjih aparatov za gašenje s peno. Raznih cevi je skupaj ca. 200.000 m. Vseh lestev je 1553, od teh 2 avtomehanični, 1 vrtilna na ročni pogon in 47 mehaničnih; gasilskih avtomobilov imamo 169. Gasilskih domov in orodišč 683, zastav pa 157. Sanitetnih omaric in torbic je pri naših četah 382.

Celokupna vrednost imovine gasilskih čet znaša 54.199.317 din, dolgovi čet pa 3.503.884 din.

Vodne razmere: Na svojem področju ima ca. 22 % gasilskih čet vodovod, tekočo vodo pa ca. 80 %.

Z a k l j u č e k

Letošnje delo bo v glavnem posvečeno pripravam in izvedbi jugoslovanskega gasilskega kongresa v Ljubljani. V ostalem bo treba nadaljevati s poveljniškimi tečaji in izpiti. Tudi organizaciji samarijanskih odsekov in naraščaja bo treba posvetiti več pažnje.

Zgoraj navedeni podatki kažejo naše delo in našo moč. Obilo požrtvovalnosti, truda in marljivosti je skrito v sicer suhoparnih številkah. Ne sme pa ostati pri tem, doseči moramo še več! Naša organizacija, ki temelji na prostovoljnem delu, potrebuje še več požrtvovalnosti in truda, predvsem pa več uvaževanja in podpor od merodajnih činiteljev.

Pregled gasilskih tehničnih tečajev in uspehi poveljniških izpitov po stanju 1. aprila 1939.

Ž u p a	Število čet	Število čet, ki imajo člane s poveljniškim izpitom	Število čet, katerih člani se nimajo poveljn. izpitov	Število članov s poveljniškim izpitom	Izpit je napravilo			Izpita niso napravili		
					uspeh			popravni izpit	nezadostno	vseh
					odličen	dober	vseh			
Brežice	31	13	18	32	5	16	21	9	2	11
Celje	57	47	10	97	33	52	85	11	1	12
Črnomelj	44	20	24	27	7	13	20	5	2	7
Dolnja Lendava	43	27	16	28	7	20	27	1	—	1
Dravograd	13	10	3	12	6	6	12	—	—	—
Gornji grad	16	15	1	32	10	17	27	5	—	5
Kamnik	40	29	11	32	15	16	31	1	—	1
Kočevo	70	24	46	33	7	17	24	9	—	9
Kranj	34	21	13	22	8	13	21	1	—	1
Krško	27	15	12	23	2	17	19	4	—	4
Laško	15	8	7	14	7	6	13	1	—	1
Litija	38	27	11	30	12	16	28	2	—	2
Ljubljana-mesto	13	5	8	7	6	1	7	—	—	—
Ljubljana-okolica	82	52	30	65	30	29	59	5	1	6
Ljutomer	58	36	22	51	19	26	45	6	—	6
Logatec	29	16	13	17	6	10	16	1	—	1
Maribor-desni breg	29	8	21	17	7	8	15	2	—	2
Maribor-levi breg	17	5	12	7	2	4	6	1	—	1
Maribor-mesto	2	2	—	28	20	8	28	—	—	—
Murska Sobota	106	64	42	64	18	46	64	—	—	—
Novo mesto	48	35	13	41	13	23	36	4	1	5
Ptuj	46	33	13	39	16	21	37	2	—	2
Radovljica	39	29	10	31	16	13	29	2	—	2
Slovenj Gradec	22	22	—	34	8	24	32	2	—	2
Škofja Loka	15	9	6	12	2	7	9	2	1	3
Šmarje pri Jelšah	23	12	11	20	8	11	19	1	—	1
Skupaj	957	584	373	815	290	440	730	77	8	85

O p o m b a : Iz tabele ni razvidno, da sta dva kandidata izpit popravljala in ga drugič napravila z dobrim uspehom.

Poročilo tajnika na skupščini Gasilske zajednice dne 16. aprila 1939

Dragi tovariši!

V svojem poročilu se hočem omejiti le na kratko navedbo notranjega administrativnega poslovanja v zajednični pisarni. Vsa pomembnejša statistika gasilstva naše banovine je zbrana v inšpektorjevem poročilu.

Poleg običajnega vsakodnevnega posla z rešitvijo dopisov in tekočih zadev je dala zajednici precej dela tudi skrb za izobrazbo našega gasilstva. Omeniti je treba, da je predavalo na ljubljanskih strokovnih tehničnih tečajih po 13 predavateljev, od katerih je bilo 10 iz gasilskih vrst, na tečajih v Celju 10 predavateljev, od katerih je 7 iz gasilskih vrst in na mariborskih tečajih 9 predavateljev, od katerih je 6 gasilcev.

V zadevi priznanja častniških izpitov je dozdej odgovorilo 417 čet, t. j. 44 % vseh naših čet. V svojih dopisih so predlagale 1.285 članov, ki se jim naj priznajo častniški izpiti, med njimi je pa 468 članov, za katere so podatki pomanjkljivi, kar onemogoča ugotoviti upravičenost priznanja izpita. Za priznanje častniškega izpita prosi 239 poveljnikov, 175 predsednikov, 134 podpoveljnikov, 181 tajnikov, 168 blagajnikov in 388 ostalih poslovalcev. Nekaj predlogov ne bo mogoče upoštevati, ker niso predloženi v smislu predpisov. V nekaterih primerih se nejasno in napačno razpolagajo položaji in čini predlaganih članov. Sicer bi morala zajednica imeti že 1. maja t. l. vse te predloge zbrane, vendar še do danes 9 gasilskih žup sploh ni zadeve uredilo.

Za oprostitev od vojaške službe v slučaju vojne je bilo vloženih 175 predlogov v smislu tozadevne uredbe, ki pa ni točno navajala, koliko gasilcev bi bilo oproščenih v posameznem kraju. Gasilska zajednica je založila formularje in jih poslala vsaki četi po 5 komadov v dvojniku s pripombo, naj se s pošiljanjem prijav počaka.

Pisarna zajednice je imela neprestano polne roke dela. Vsem željam, vsakovrstnim prošnjam in dopisom smo ustregli, v kolikor smo smatrali za pravilno in kolikor je bilo v naši moči; zaprosene intervencije smo vedno izvršili in tudi za ostala pojasnila so bili poslovalci zajednice vsakomur vedno na razpolago.

Z zadovoljstvom moremo čitati poročila letošnjih gasilskih župskih skupščin, kjer se ugotavlja velika delavnost in napredek vseh naših gasilskih edinic in ustanov. Poudariti je, da je v ogromni večini gasilska zavest in gasilski ponos ter pomoč do bližnjega in državna zavest globoko zasidrana. Preiti pa tudi ni dejstva, da je smisel za organizatorično delo močno narasla in da tudi v pogledu administracije beležimo znatne uspehe. Vendar pa želim, da se administrativno poslovanje še pri ostalih tov. edinicah izpopolni v naslednjih točkah:

1. Vsi predlogi naj bodo vedno točni, jasni in naprej dobro predelani, tako da izostanejo poznejši popravki in dopolnila, kar mnogokrat zelo otežkoča pravilno delo.

2. Še vedno se najdejo primeri, ko se v enem in istem dopisu obravnava cela kopica najrazličnejših zadev, kar moti preglednost in ovira ekspeditivno poslovanje.

3. Prošnje za tombole in srečolove se v nekaterih primerih še vedno prepozno vlagajo. Prošnje za urgence naj se nam pošljejo pravočasno in ne tik pred prireditvijo, ali celo tako, da jo prejmemo en ali dva dni pozneje, ko bi se morala tombola že vršiti.

4. Prepisi prošenj za srečolove in tombole naj se pošljejo zajednici, da more ta pravočasno na željo izvršiti posredovanje. Iz dobljenih poročil sledi, da je bilo v preteklem letu v naši banovini 173 tombol in srečolovov, za katere se je zaposlilo prodajo tablic v vrednosti 1.300.000 din. Skupno število dobitkov je znašalo 39.666 v vrednosti 832.285 din. Zajednica je v zadnjem trenutku posredovala v 26 primerih. Prejeli smo tudi nekaj pritožb od čet radi nepopolno rešenih prošenj s prenizkim številom odobrenih prodajnih srečk, oziroma tablic, katere okrnitve postavljajo čete v negotov položaj in v katerem pogledu jim zajednica pač pri svoji najboljši volji zaenkrat ne more pomagati.

5. Prav tako naj tudi poskrbe župe, da prejme zajednica prepis prošnje za potrditev novoustanovljene čete, ker sicer posredovanje v Beogradu ni mogoče.

6. Tov. župe naj pazijo, da čete ne bodo kar samovoljno spreminjale svojih imen in ustanovnih letnic.

7. Upoštevajo naj se nujne okrožnice in določeni termini. Z našo okrožnico št. 6102 z dne 31. XII. 1938. smo zaprosili vse tov. čete za dostavo statističnih podatkov. Poslali smo tudi radi enotnosti in lažjega poslovanja enotne obrazce. Rok za odgovor smo stavili do 20. februarja t. l. Prvi opomin smo poslali dne 21. februarja t. l., drugi opomin 7. marca t. l. Kljub temu je z današnjim dnevom še vedno 28 čet, ki se niti okrožnici, niti pozivom niso odzvale.

8. Statističnim podatkom, ki jih pošiljajo čete, naj tov. župe posvetijo potrebno pažnjo, da bodo navedbe res odgovarjale. Razumljivo je, da se podatki letno spreminjajo, toda razlike, ki jih dobimo pri sestavljanju naše statistike s kontrolnimi podatki, skoro niso mogoče. Podatki od posameznih čet se tudi ne ujemajo s sumaričnimi poročili nekaterih žup.

9. Pri požarnih seznamih naj se navede povsod tudi škoda, ki bi nastala, ako bi gasilstvo ne poseglo v akcijo. Ne sme se dogoditi, da bi morali zahtevati požarne sezname celo za 5 mesecev nazaj, ker moramo tudi mi po tozadevnih predpisih pravočasno poročati Zvezi v Beograd.

10. Pri nakazilih s poštnimi položnicami, oziroma nakaznicami naj se vedno navede na zadnji strani nakaznice, v kakšne svrhe čete nakužujejo zajednici denar.

11. Vsak dopis naj po svoji strpljivosti in tovariškem tonu priča o visoki zavesti gasilskega tovarištva.

Starešinstvo Gasilske zajednice se je sestalo na treh sejah, dočim je osrednji odbor imel šest sej. Razpravljalo se je o vsem, kar je za gasilstvo važno in koristno in kar bi mu moglo v bodoče še koristiti ter zboljšati položaj in dvigniti njega ugled. Izvršitev vseh številnih predlogov in sklepov je dala dosti naporega dela. Nadzorni odbor naše zajednice je bil zbran na svojih sejah tekom leta štirikrat, in sicer trikrat v prostorih naše zajednice v Ljubljani in enkrat v upravi »Gasilca« v Mariboru.

Delovanje naše zajednice se zrcali tudi v delu posameznih odsekov v tako tehničnega, samarijanskega, kulturno-prosvetnega in tiskovnega odseka. V zadnjem času smo dobili tudi mladinski odsek.

V Ljubljani, Mariboru in Celju so bili sestanki župskih starešin v zvezi s pripravami za kongres.

Radi predstoječega kongresa je zamišljenih 5 propagandnih predavanj po 10 minut v radiu, ki jih je otvoril starešina zajednice dne 19. januarja t. l. ob priliki rojstnega dne kraljeviča Tomislava.

Nadalje bodo imeli predstavniki zajednice o našem gasilstvu še 6 predavanj po 20 minut v radiu v nacionalnih urah.

Način razdelitve podpor iz 4½% gasilskega sklada smo objavili v »Gasilcu« in okrožnicah. Osrednji odbor je sklenil načelno razdeliti podpore do polovice v gotovini, ostalo polovico pa v naturi (ceveh). Vendar pa je bilo župam prepuščeno, naj predložijo izplačilo celotne podpore ali v gotovini ali kako drugače. Skoro vse župe so našo okrožnico tako razumele in smo tudi predlagali razdelitev podpore v vseh primerih po predlogih žup. Zajednica ima s tem načinom razdeljevanja podpor brez dvoma mnogo več posla kot ga je imela prejšnja leta. Do tega sklepa pa je prišlo zaradi želje žup samih, oziroma njih predstavnikov, in to zaradi tega, da pridejo čete do dobrega in preizkušenega orodja čim ceneje in najkrajšim potom. Pripominjam, da so nekatere čete naročile za ves znesek cevi in bodo nekatere večjo količino dobavljenih cevi še celo doplačale. Na gasilske čete odpade iz 4½% gasilskega sklada za leto 1938. 847.989 din, od katerega zneska je razdeljenih 803.987 din, tako da znaša nerazdeljeni znesek le še 44.002 din. Zaradi tega bo brezuspešno vlaganje številnih prošenj za dodatne podpore z ozirom na to, da se nahaja pri banski upravi že danes lepa kopica takih prošenj.

Iz gasilskega sklada so čete naročile skupno 5.830 m cevi in 120 komadov spojki v skupnem znesku 176.000 din. Ostali znesek pa se jim je po odbitku raznih odtegljajev izplačal v gotovini. Kr. banska uprava dravske banovine v Ljubljani je začela s 15. marcem t. l. nakazovati podpore.

Župe so prejele iz 4½% sklada za leto 1938. 141.331 din. Podpore so bile nakazane dne 27. januarja t. l.

Četam, ki nimajo nobenega orodja, se podpora ni nakazala, pač pa je po predlogih žup naložena v fondu pri Gasilski zajednici na njih ime in bodo podporo dobile tedaj, ko bodo dokazale, da so si orodje nabavile. Na predlog žup se je zaradi tega zadržalo din 19.966.50 za 34 čet.

Na prvi pogled je vsota, ki je gasilstvu namenjena iz 4½% gasilskega sklada, velika. Ako pa upoštevamo, da se ta znesek razdeli na Gasilsko zvezo v Beogradu, na Gasilsko zajednico dravske banovine, na gasilske župe ter da le 60% celotnega letnega zneska odpade na čete in ako upoštevamo, da imamo 957 čet, med katere je treba to vsoto razdeliti, potem pride povprečno na eno četo brutto 700 din do 800 din, kar niti zdaleka ne zadošča za nabavo potrebnega orodja in niti ne za vzdrževanje istega. Že samo ta ugotovitev naj zadostuje, da ne bo naša javnost napačno presojala podeljevanja teh podpor. Tudi naši organizaciji bi bil ljubši drug način finansiranja naše življenjsko potrebne gasilske organizacije.

Odlikovanja. Glede odlikovanj vobče treba pripomniti, da je tozadevni pravilnik Gasilska zveza v Beogradu v toliko spremenila, da pri odlikovanju za dolgoletno službovanje ni treba vračati kolažn nazaj, temveč jih lahko gasilci obdržijo.

Gasilska zveza je odlikovala do danes z našega področja 9 gasilcev z zaslužnim križcem II. stopnje, zaslužni križec III. stopnje pa je prejelo 225 gasilcev.

Osrednji odbor Gasilske zajednice je odlikoval 487 gasilcev s srebrnim križcem.

Do danes je prejelo odlikovanja za dolgoletno službovanje:

- a) za 10 letno službovanje 1.574 gasilcev;
- b) za 15 letno službovanje 1.353 gasilcev;
- c) za 20 letno službovanje 965 gasilcev;
- č) za 30 letno službovanje 799 gasilcev;
- d) za 40 letno službovanje 194 gasilcev;
- e) za 50 letno službovanje 59 gasilcev;

skupaj 4.944 gasilcev.

Za dolgoletno službovanje je tedaj odlikovanih ca. 16 % vseh naših gasilcev.

Številčno stanje naših čet je naslednje: Koncem leta 1937. je štela naša zajednica 942 od ministrstva potrjenih čet.

Z dnem lanskoletne skupščine (10. aprila 1938) smo šteli 946 čet.

Koncem l. 1938. je bilo 953 čet in z današnjim dnem (16. aprila 1939) znaša število 957 čet, od katerih je 948 prostovoljnih, 6 industrijskih, 2 zavodski in 1 poklicna. Od lanskoletne skupščine pa do letošnje skupščine zajednice so bile potrjene naslednje novoustanovljene p. g. č.: Lakonice, p. Novo mesto, župa Novo mesto; Prožin-Vrbno, p. Štore, župa Celje; Topla-Reber, p. Stari log pri Kočevju, župa Kočevju; Kramarovci, p. Rogoševci, župa Murska Sobota; Zali log, p. Železniki, župa Škofja Loka; Soteska, p. Straža, župa Novo mesto; Tihaboj, p. Sv. Križ pri Litiji, župa Novo mesto; Sv. Duh pri Krškem, p. Krško, župa Krško; Dobje, p. Slivnica pri Celju, župa Šmarje pri Jelšah; Paloviče, p. Kamnik, župa Kamnik; Sv. Andrej pri Moravčah, p. Moravče, župa Kamnik; Nova štifta, p. Nova štifta, župa Gornji grad; Cirkovce II., p. Cirkovce, župa Ptuj.

V tem času sta prenehali obstojati dve četi, in sicer p. g. č. Šenčur, župa Kranj, in Vrhovo, župa Krško.

Preimenovanje je bilo odobreno: prejšnji p. g. č. Žihlava-Bolehnečici, p. Sv. Jurij ob Ščavnici, župa Ljutomer, v nov naziv p. g. č. Bolehnečici; prejšnja p. g. č. Tomišelj, p. Ig pri Ljubljani, župa Ljubljana-ok., v p. g. č. Tomišelj-Brest; prejšnja p. g. č. Sv. Marjeta niže Ptuja, p. Sv. Marjeta pri Moškanjcih, župa Ptuj, v p. g. č. Gorišnica.

Poleg tega so zaprosile za odobritev še naslednje gasilske čete, ki pa še niso po ministrvu potrjene: p. g. č. Lutverci, p. Gornja Radgona, župa Ljutomer; Bistrica-Žeje, p. Podbrezje, župa Kranj; Sv. Florijan pri Šoštanju, p. Šoštanj, župa Slovenj Gradec; Mezgovci, p. Sv. Tomaž pri Ormožu, župa Ptuj; Gozd, p. Kranjska gora, župa Radovljica; Tunjice, p. Kamnik, župa Kamnik; Smuka, p. Stari log pri Kočevju, župa Kočevje; Vogričevci, p. Ljutomer, župa Ljutomer.

Za spremembo imena je še zaprosilo devet čet. Na novo se snujejo še naslednje čete: ind. g. č. »Tovarna Westen, Celje«, župa Celje; p. g. č. Koprivnica pri Rajhenburgu, p. Koprivnica pri Rajhenburgu, župa Brežice; nova četa v občini Sv. Peter pod Sv. gorami, župa Šmarje pri Jelšah.

Račun bilance dne 31. decembra 1938

Aktiva			Pasiva		
Blagajna	17.702	25	Imovina	759.132	31
Poštna hranilnica	7.489	96	Upniki	35.780	75
Naložbe	363.973	32	Prehodne postavke (ne- izrabljene v l. 1938)	129.989	—
Podporni sklad	291.799	68			
Prehodne postavke	7.831	—			
Dolžniki	80.694	10			
Gasilska zveza	103.130	—			
Inventar	52.281	75			
	924.902	06		924.902	06

Račun izgube in dobička dne 31. decembra 1938

Zguba			Dobiček		
Tisk (Koledarin Gasilec)	233.758	35	Tisk (Koledarin Gasilec)	299.272	95
Režija	225.937	46	Režija	609	—
Razno	163.855	80	Razno	193.112	91
Odlikovanja	28.661	25	Gasilski sklad 4 1/2%	251.957	25
Prehodne postavke (ne- izrabljene v l. 1938)	129.989	—	Tiskovine	1.214	75
	782.201	86	Odlikovanja	36.035	—
				782.201	86

V Ljubljani, dne 31. decembra 1938.

Starešina:
Dr. Kodre Anton, l. r.

Blagajnik:
Lah Mihael, l. r.

Predsednik:
Kopač Leopold, l. r.

Nadzorni odbor:

Zapisnikar:
Marinč Martin, l. r.

Člani:

Černe Franjo, l. r. Klenovšek Hinko, l. r. Vogelnik Alojz, l. r.

Poročilo predsednika kongresnega odbora na skupščini dne 16. aprila 1939

Lanskoletna skupščina je sklenila soglasno, da se proslavi v tem letu 20 letni jubilej ustanovitve »Jugoslovanske gasilske zveze v Ljubljani«. Zajednica je pokrenila vse potrebno, da se ta proslava izvrši čim dostojneje. Gasilska zveza v Beogradu je sprejela sklep, da se ob tej priliki vrši II. jugoslovanski gasilski kongres. Osnovo se je kongresni odbor, ki ga tvorijo: cel organizatorični odsek in vsi predsedniki odsekov, ki so: tehnični, finančni, loterijski, zdravstveni, propagandni, razstavni, rediteljski, godbeni, sprejemni, stanovanjski, prehranjevalni, železniški, sprevodni, avtomobilski, gradbeni, dekoracijski in izletniški. Radi lažjega upravljanja ima tehnični odsek svojo eksekutivo, kongresni odbor pa petčlanski izvršilni odbor.

1. Propagandni odsek. Izbral je dva osnutka za plakate. Prvi bo 96×126 cm formata, drugi bo manjši za lokale. Izdal bo kongresne kolajne, katere bodo nosili lahko vsi člani, ki se udeležijo kongresa. Kolajne bodo zlate na modrem traku, vsi tekmovalci in telovadci pa dobe še poseben zlat znak, ki ga bodo nosili na traku kongresne kolajne. Izdal bo kongresno knjižico z znaki, katero bo moral imeti vsak udeleženeec. S to knjižico bo imel ugodnost znižane voznine ter do brezplačnega stanovanja. Odsek je organiziral redna radio-predavanja, ki se vrše vsak zadnji petek v mesecu. Poleg tega bomo imeli še nekaj nacionalnih ur v našem radiu. Propaganda po časopisih se je že pričela in se bo seveda nadaljevala pospešeno, čim bližje bomo kongresu. Vsi časopisi so zaproseni za sodelovanje.

2. Tehnični odsek. Imel je 5 sej in 12 sej eksekutive. Predvsem je sestavil podroben načrt in izvršil v glavnem že vse predpriprave za razne kongresne nastope. Baval se je pa tudi z delom drugih odsekov, dokler niso ti pričeli delovati. Na kongresu bo tehnični odsek izvedel:

a) tekme: sestavil in objavil je že vaje za tekmovanje gasilskih rojev in posameznikov ter zbral prijave za sodniški zbor. Kot je razvidno iz objav v »Gasilcu«, bo tekmovanje obstojalo predvsem iz takšnih panog gasilske službe, ki so za pravilno delo na požarišču neobhodno potrebne. Poleg tega bodo tekmovalni roji pokazali tudi svojo izurjenost v redovnih vajah. Te vaje imajo torej praktično in trajno vrednost za vsakega gasilca in tudi za posamezne gasilske čete. Zato smo prepričani, da bodo tov. čete in njihovi člani znali ceniti pomen tekem in s svojo udeležbo to tudi dokazali.

b) Sprevod: sporazumno s sprevodnim odsekom je sestavil razpored sprevoda in izvršil tudi nekatere predpriprave. Sprevod hočemo razvrstiti tako, da bo nudil gasilcu kolikor mogoče pestro sliko. Zato smo že sedaj povabili vse čete, da poskrbijo ne samo za častno udeležbo gasilcev, ampak tudi narodnih noš. Obrnili smo se na ostale zajednice, da poskrbijo za udeležbo narodnih noš iz vseh krajev naše države. Gasilci bodo korakali v sprevodu v osmerostopih. Pestrost bodo povečale razne skupine na vozovih, ki bodo prikazovale razvoj gašenja in gasilnega orodja. Na enak način nameravamo prikazati tudi nekatere narodne običaje, ki so v zvezi s požarom.

c) Nastop na Stadionu: za ta nastop je sestavil podroben načrt in objavil obvezne vaje, s katerimi bodo nastopili gasilci, samarijanke in naraščaj. Glavne točke nastopa bodo vsebovale proste vaje članstva in orodno vajo, pri kateri se sicer ne bo brizgalo vode, pač pa se bo prikazalo gašenje s peno. Nekatere župe bodo nastopile skupno vsaka s posebno skupino. Župa Ljubljana-mesto bo predvajala simbolične vaje gasilcev in samarijank. Nastopil bo tudi naraščaj s prostimi vajami, zaključek pa bo tvoril rajalni pohod vsega nastopajočega članstva, samarijank in naraščaja.

Na pobudo tehničnega odseka je nastavila Gasilska zajednica dva inštruktorja in ju pošiljala na župske tečaje, kjer sta vadila vaje za tekme in kongresne nastope. Dosedaj je bilo 24 kongresnih tehničnih tečajev, ki se jih je udeležilo 939 članov iz 572 čet. Ti tečaji se bodo še nadaljevali. V mesecu juniju bodo gasilske župe o priliki svojih zletov prirejale skušnje za kongresne nastope, ki jih bodo člani kongresnega tehničnega odseka pregledali ter se na ta način prepričali, ako člani vaje obvladajo.

Glavne predpriprave so torej končane. Uspeh našega nastopa o priliki kongresa zavisi le še od tov. žup in čet, ki morajo skrbeti za to, da se bodo njih člani kongresa udeležili v čim večjem številu in da bodo vaje do podrobnosti obvladali.

3. R a z s t a v n i o d s e k. Kot pri vsaki večji prireditvi, bo tudi ob našem kongresu velika gasilska razstava na velesejmu v paviljonu »I«. Velesejmsko upravo smo zaprosili, naj bi naša razstava ostala odprta še za časa jesenskega velesejma.

a) Razstava se bo delila v tri oddelke. V prvem oddelku bi se pokazalo zgodovinski razvoj gasilstva, po možnosti iz naše pradobe do današnjega časa. Predvsem pridejo v poštev statistike, katere nam bodo dale na razpolago čete, župe, zajednice in Zveza, nadalje tudi nekateri državni uradi pri banski upravi. V tem oddelku bo pokazana tudi varnost proti ognju v slikah in modelih, tako da si vsak meščan in državljani lahko predstavljata nauk o lastni obrambi.

b) Propagandni del — sestava vsega modernega orodja in opreme, vsega gasilskega orodja in pripomočkov proti požaru, bodisi iz vrst lastnih čet, bodisi ob sodelovanju domačih in inozemskih tvrdk. Po možnosti bomo predvajali tudi filme gasilskega značaja.

c) Sodobna obramba proti napadom iz zraka z gasilskega vidika, ob sodelovanju vojske in ogroženega prebivalstva; razstava mask, zaščitne obleke, zaklonišča in splošne obrambe proti strupenim plinom, požarnim in razstrelilnim bombam, ob sodelovanju ostalih obrambnih organizacij, predvsem OZAM.

č) Samarijanski oddelek — razvoj od nekaj do danes ob sodelovanju Rdečega križa in samarijanskih oddelkov pri gasilskih četah.

Pri vseh teh točkah vrši glavno delo naša Nabavljalna zadruga.

4. Ž e l e z n i š k i o d s e k je zaprosil za četrtinsko vožnjo. Vse njegovo nadaljnje delo pa lahko nadaljuje po dobljenih prijavah za kongres.

5. P r e h r a n j e v a l n i o d s e k bo organiziral prehrano kar najceneje in se že sedaj vodijo pogajanja z raznimi tvrdkami. V načelu je sprejet sklep, naj bo hrana vojaški obrok: konzerva in kruh. Vsi, ki

bodo hoteli hrano po nizki ceni, se bodo morali naprej prijaviti in tudi naprej plačati.

6. Stanovanjski odsek bo priskrbel brezplačna skupna stanovanja po šolah. Za privatna stanovanja in hotele pa bo le posredoval.

7. Loterijski odsek bo izvedel efektivno loterijo s 50.000 srečkami, ki se bodo prodajale po 10 din. Vsi dobitki bodo vredni 250.000 din. V glavnem so predvideni sledeči dobitki: 2 osebna avtomobila, 4 do 5 motornih koles, 2 šivalna stroja, 50 koles in 942 raznih drugih praktičnih predmetov. Žrebanje se bo vršilo v sredo, dne 16. avgusta 1939.

8. Godbeni odsek bo priskrbel zadostno število godb. Naprosim tov. delegate, da čimprej odgovorijo na tozadevno okrožnico, da bo odsek lahko napravil razpored in zaprosil event. še za druge godbe.

9. Finančni odsek je pregledal proračune posameznih odsekov, ki znašajo skupno ca. 1.200.000 din, in se trudi, da dobi za te izdatke potrebno kritje. Ker kongresni odbor ne razpolaga z nikakimi gmotnimi sredstvi, predlaga finančni odsek, da ta skupščina odobri, naj stavi Gasilska zajednica kredit na razpolago kongresnemu odboru, da bi lahko nemoteno posloval. Ta znesek se naj smatra samo kot posojilo, katerega bo kongresni odbor vrnil.

10. Vsi drugi odseki so že pričeli s poslovanjem, vendar bi bilo o njih sklepih še prerano poročati.

Poročilo Nabavljalne zadruga za skupščino zajednice dne 16. aprila 1939

Prvi občni zbor Nabavljalne zadruga, na katerem je bilo prisotnih 23 ustanovnih članov, se je vršil 29. maja 1938. Od tega dne naprej je članstvo naraslo na 175 članov s 365 deleži. Registrirana je bila zadruga 27. VII. 1938. Zadruga je medtem imela dve odborovi seji in eno sejo revizijskega odbora. Včlanjena je pri Zadrुžni zvezi, ki je tudi za našo zadrugo sodno revizijska nadoblast.

Od dneva registracije do danes moramo smatrati zadrugo še vedno v razvoju in v pričetku organizacije in je dosegla svoj začetni nanem v cenejši prodaji gasilskega materiala in sploh vseh gasilskih potrebščin.

Z raznimi dobavitelji je zadruga sklenila ugodne pogodbe, posebno moramo poudarjati pogodbo za motorko prvovrstne izdelave, z dolgoletno garancijo in zaradi tega so tudi čete obvarovane v svojo korist, da sklepajo pogodbe z zadrugo. Čete, katere so potom zadruga kupile, to vedo in imajo ugodne plačilne olajšave.

Že v začetku svoje dobe ima zadruga izkazati povoljni uspeh in je pričakovati, da se bo ta uspeh stalno povečeval, seveda računajoč na to, da se čete držijo svoje zadruga in vršijo sleherno svojo nabavo le potom zadruga.

Akoravno se ne more reči, da dela zadruga z velikim dobičkom, vendar je stanje danes tako, da je povoljno in izkazuje aktiva.

Ker je zadruga vrgla na trg kvalitativne izdelke, se vidi znaten padec cen tudi v ostalih trgovinah in vidimo že pri motorkah, da je cena padla za približno 25 odst., pri ceveh pa celo do 30 odstotkov. Če ne bi ravno v tem času, ko se odigravajo velike evropske spremembe, cene surovinam zopet narasle, bi lahko v cenah doživeli še nadaljnje znižanje.

Tako so se pa vendar cene ustavile na podlagi pogodbe z raznimi dobavitelji in za zadrugo poviška zaenkrat ni pričakovati.

Pripominjamo nadalje, da čim več čete pri nas kupovale, tem cenejše bo blago in vse potrebščine, ker bomo lahko dali pri naraščajočem prometu tudi procente.

Zadruga ima do danes že precejšnjo zalogo cevi in drugega materiala. Prodaja v posebno uvedenem sanitetnem oddelku sanitetne torbe in druge samarijanske potrebščine.

Dne 18. marca t. l. se je vršila revizija po nadzornem odboru, pri čemer je nadzorni odbor ugotovil soglasnost vseh vknjižb ter našel poslovanje Nabavljalne zadruge v popolnem redu.

Želeti bi bilo glede plačila, da bi čete pokazale v nakazilu večjo aktivnost, ker čim hitreje čete plačajo, tem lažje se potem drugim četam pomaga do nabave najnujnejših gasilskih potrebščin.

Končno apeliramo na vse, naj čete v čim večjem številu pristopajo k zadrugi, v kolikor niso to že storile, in da se čimbolj tesno oklepajo svoje zadruge, ker je zadruga, kar se tiče materiala in nabave, tudi pravni zastopnik pri izvršitvi vseh takih nabav, tako da se lahko z zaupanjem obrnejo do nje, ne da bi zato narasli stroški in zašli v težkoče.

Prihodnji občni zbor se bo vršil ob zaključku bilance, t. j. spomladi l. 1940. in bomo lahko takrat dali vsem navzočim ugodne slike razvoja našega poslovanja.

Na koncu vas informiramo še o tem, da so pristopile k zadrugi za nabave svojih čet tri druge zajednice naše države, ker so se prepričale, da bo imela vsaka četa največ koristi, če nabavlja svoje potrebščine v okviru svoje stanovske zadruge in bo tudi najbolje postrežena.

Važno za vse edinice in gasilce:

1. Florijanovo nedeljo, dne 7. maja t. l., vsi slovenski gasilci slovesno praznujemo. Po sv. maši obvezen nastop (alarm). — Okrožnico dobijo vse edinice.

2. Pripravljajmo se za gasilski kongres in za nastope v času kongresa. Vadimo se za proste vaje, tekme in slovesen mimohod!

3. Kupujmo gasilske potrebščine pri svoji gasilski nabavljalni zadrugi in pri oglaševalcih v Gasilcu!

Gasilska četa, ki potrebuje **voz za lahko motorko in cevi**, ga prav poceni kupi od

GASILSKE ČETE ŠMARTNO OB PAKI

Reševanje iz vode

Da bi naše čitalce seznanili z reševanjem potapljalco, smo zaprosili g. Drago Ulago, šefa strokovnega odseka v ministrstvu za telesno vzgojo, da nam napiše serijo člankov o reševanju na vodi. Uredništvo.

Prvo srečanje s strahom

Dolgo je že od tega, ko sem prvič slišal o grozotah bistre Savinje, ki teče tik pod bregom, kjer smo nekaj stanovali. Bilo je na Novega leta dan, leto ali dve pred svetovno vojno, ko je pridigal naš dobri rajni župnik Edvard Janžek o dogodkih iz preteklosti naše župnije.

V davnih časih, ko so v domačem kraju še uspevali vinogradi, se je zgodilo, da so se kopači pozno ponoči vračali s čolnom čez Savinjo. Mostu takrat še ni bilo. Voda je narasla in nesreča je hotela, da se je čoln zvrnil in utonilo je sedem mož in mladeničev. Tako je pripovedoval naš sivolasi župnik. Bog ve, kolikokrat sem imel pozneje, ko sem posedal ob bregovih Savinje, pred očmi tisto noč, ki je zahtevala v majhni fari toliko žrtev.

Od nekaj smo imeli otroci našega kraja Savinjo s prodom in grmovjem na obrežju na poseben način radi. Vsem, ki nismo imeli doma niti gozdov niti travnikov, nam je bila kot posest, s katere nas nikdo ni preganjal. Prod ob reki je bil edini kraj, kjer smo delali, kar nam je prišlo na misel. Poleti smo gradili ribnike in postavljali mline, pozimi smo trgali čevlje, ko smo se drsali, če je le količkaj zmrznilo.

Pozneje smo postali svojevrstni športniki. Merili smo globino deroče vode in tekmovali, kdo si bo upal dalje. Kadar je bila huda suša, je ta ali oni celo reko prebredel, kar se nam je zdelo višek poguma. Pred globinami vode smo imeli tak strah, da bi ga gotovo ne prestali, če bi nas zaneslo v dele, ki so se nam zdeli kraj grozote. V povodnega moža nismo verovali, vendar so se nam zdela vsa temna in zelena mesta vode kraj skrivnosti.

Prvi, ki je zabredel pregloboko, je bil moj bratranec Jožek. Na deski je splaval v zeleno vodo, deska se je obrnila in Jožek je utonil. Dolgo časa po tem nas niso pustili k vodi...

Leto pozneje sem bil spet kuhan in pečen na svojem »posestvu«. Gradil sem ribnike, odkopaval in prenašal težko kamenje. Na vodi sem postal smeļjši. Ko sem se nekoč približal kraju nesreče,

ZA SPOMIN

Janez Malovašič

V preteklem letu smo se s tužnim srcem poslovlili od našega delovnega tovariša Janeza Malovašiča, ki je poln mladih in mnogo obetajočih sil zvesto korakal pod zaščitnim praporom gasilske čete v Trebiji. Usoda ga je ločila od

požrtvovalnega dela še v mladosti, katero je nesebično hotel staviti bližnjemu v pomoč. Po tem zgledu naj bo naša pot usmerjena v bodočnost!

Suštaršič Janez

V Kamniku pri Preserju so se oglasili zvonovi cerkve sv. Florijana. Na gasilskem domu je zaplapolala črna zastava, katera je oznanjala žalost za umrlim članom tov. Suštaršič Janezom, kateri je po kratki in zelo mučni bolezni, previden s sv. zakramenti, dne 15. marca mirno v Gospodu zaspal. Suštaršič je bil stara slovenska korenina, katerih ima že malo naša četa. Bil je med tistimi, ki so pred 25 leti zbirali pridno kakor čebelice material in prostovoljne prispevke, da so postavili temelje naši požarni brambi,

združili najboljše fante in može ter z združenimi močmi postavili lep gasilski dom. Pokojni je bil od ustanovitve čete do svoje smrti dober tovariš vsem, ki so ga poznali, ter deloven član čete. Ohranimo pokojnega vsi v častnem spominu!

Marolt Lovro

V torek, 14. marca, je umrl v Studencih pri Mariboru v 75. letu starosti vneti gasilec in član uprave gasilske čete tov. Lovro Marolt, posestnik in ključavničarski mojster. Na zadnji poti dne 16. marca so ga spremili mnogoštevilni oddelki gasilcev in mnogo sorodnikov in znancev. Pogreb je pričal o veliki priljubljenosti pokojnika.

Pomembni spominski dnevi

2. aprila 568 so odšli Langobardi iz Panonije v Italijo. Za njimi so prišli v naše kraje Slovenci ter beremo o njih, da so se že leta 595 borili z Bavarci v Pustriški dolini na Tirolskem.

2. aprila 1791 je umrl francoski politik grof Mirabeau (izg. Mirabó). V tistih dneh je bila francoska revolucija v polnem razmahu in je bil Mirabeau skoraj edini, ki je že od pričetka imel popolnoma jasen vpogled v dnevna vprašanja ter izredno fin čut za dogodke bodočnosti. Z njim je izgubil kralj Ljudevit XVI. svojo zadnjo oporo. Že prej so mislili zgraditi v Parizu grobnico za velike može; po smrti Mirabeauja so to misel udejstvlili in on je prvi veliki Francoz, ki počiva tam. Grobnica se imenuje Panteon.

6. aprila 1909 je prišel Amerikanec Peary (izg. Piri) na severni tečaj. Že

me je tok potegnil proti temnemu delu vode, kjer gre dno strmo navzdol. Takrat me je nepopisno stisnilo v grlu. V trenutku sem občutil skrivnost požrešnega dna in moč toka, ki me je brezobzirno, kakor grozna pošast, porival tja, kamor nikoli nisem hotel. To je bil strah v pravem pomenu besede. Strah, ki ga mnogi niso prestali. Uprl sem se z nogami, boril se z rokami in srečno odnesel zdravo kožo. Tisto leto si nisem več upal v globoko vodo.

Ko sem se pozneje kot fantek navadil za silo plavati, ko sem zagospodaril nad Savinjo in meril njene skrivnostne globine, me je še večkrat stis-

Transport onemoglega plavalca; reševalec plava na hrbtno samo z nogami, z rokami pa drži topaljajočega se tovariša za glavo.

nilo v grlu. Kadar koli sem slišal krik na pomoč, kadar koli sem zagledal obupen obraz in krileče roke nad globoko vodo, me je stisnilo v grlu prav tako kakor prvič.

Obudil sem nekaj spominov in vem, da vam nisem nič novega povedal. Kdo ne pozna iz otroških let strahu pred vodo, ki je terjala že toliko žrtev! Kdo nima znanca ali prijatelja, katerega so za večno zagnili hladni valovi?

Povedati sem hotel, da ni lahko reševati, če tega niste vajeni. Neizurjenega plavača navadno obiščeta strah in razburjenost in če rešuje napčno, zaide še sam v nevarnost.

S strahom sem vas seznanil. Učite se plavati in vadite se reševati, to je edino zdravilo proti nevšečnemu znanцу, ki ga vsi poznamo!

Pogled, ki ga ne bom nikoli pozabil

Bilo je nedavno ob bregovih Save. Poletna vročina je privabila množico kopalcev, ki so

bredli vodo, plavali, počivali in uživali dobrote sonca, zraka in vode. Željni športa in razvedrila so prišli k vodi, kjer so potekale prijetne ure nedeljskega popoldneva.

Zgodilo pa se je, da je nesreča vznemirila mirne kopalce: nek mladenič je zginil pod površino vode. Hiteli smo na kraj nesreče in začeli iskati pogrešanca. Voda je bila temna in globoka. Potapljali smo se nekaj minut, žokali z drogovi in končno našli nezavestnega mladeniča. Znakov življenja nismo mogli opaziti na njem. Prinesli smo ga na trato, izpraznili mu vodo, odprli usta in pričeli z umetnim dihanjem. Trudili smo se tako dolgo, da se je zdel nevšečnim gledalcem vsak uspeh brezupen. Začeli so nas zbadati, ker nismo poslušali nasvetov, ki jih je ob taki priliki navadno preveč.

Ko je bil mladenič že drugič moker od našega znojga, ki je curljal ob naporu umetnega dihanja nanj, smo ugotovili, da diha. Kmalu za tem je uprl svoje oči v človeka, ki je sedel ob njem. Kako osrečujoč je bil ta pogled za vse nas, ki smo ohranili upanje in vztrajali! Nikoli ga ne bom pozabil. Kako hvaležni smo bili notranjemu glasu, ki nam je veleval reševati in vztrajati!

Redki so dnevi v življenju, ki bi bili tako polni in tako lepi kot je bil tisti večer, ko smo se vračali s Save.

Zakaj je potrebno, da se vadimo reševati?

Časi, ko je bilo plavanje nedostojno, so minuli!

Gotovo ste že slišali in čitali o modri vzgoji starih Grkov, ki so že stoletja pred Kristusom storili vse za izobrazbo mladine, pri tem pa niso pozabili na to, da je človek duhovno in telesno bitje hkratu. V nekdanjih grških gimnazijah se torej niso učili le znanosti, mnogo časa so posvečali tudi lepi rasti in zdravju mladine. V ta namen so gojili razne gimnastične vaje in športe, zlasti pa so cenili plavanje. Plavalna večšina je bila v očeh Grkov tako važna in sama po sebi razumljiva, da je bilo sramotno biti neplavač. Če so hoteli Grki nekoga osramotiti, mu niso rekli, da je neumen ali neizobražen, temveč: »ne zna niti brati, niti plavati!« (Platon, zakoni 689.)

Bili pa so tudi časi, ko so vzgojitelji na plavanje popolnoma pozabili. Še več: bili so časi, ko je bilo plavanje kot nekaj nedostojnega prepo-

prej je trdil Cook (Kuk), da je bil tudi on na tečaju, pa mu niso verjeli in tega tudi dokazati ni mogel. Danes, ko imamo zrakoplove in aeroplane, ni nič posebnega, če pride kdo tja gor; v bližnji bodočnosti bodo aeroplani preko tečaja promostovali med Evropo, Azijo in Ameriko. Pogled na zemljevid nam kaže, koliko krajša je n. pr. pot iz Londona v Tokio (Japonska), če gremo čez tečaj in ne naravnost proti vzhodu.

6. aprila 885 je umrl na Velehradu (Moravska) sv. Metod. Kaj pomeni delovanje blagovestnikov sv. Cirila in Metoda za Slovane, ne bomo posebej omenjali.

8. aprila 1866 je bil sklenjen dogovor med Italijo in Prusijo glede spora z Avstrijo; zaključek je bil ta, da je zaradi zmage Prusov pri Kraljevem Gradcu (Češka) Italija kljub porazom pri Custozzi in Visu dobila Beneško, za čimer je štiri leta pozneje prišlo do zasedbe Rima in takoj nato do ustanovitve nove nemške države.

9. aprila 1854 je bila rojena pisateljica Pavlina Pajkova; umrla je 1. julija 1901 v Ljubljani.

11. aprila 1744 je bil rojen v Kamniku cerkveni pesnik in pisatelj Jurij Japelj, umrl je pa 11. novembra 1807 v Celovcu. On ima največ zaslug za prenovitev slovenskega knjižnega jezika. Izdal je prvi katoliški prevod vsega sv. pisma. Pisal je tudi pesmi, cerkvene in posvetne, pridige, katekizme in druge nabožne knjige.

12. aprila 1869 je bil rojen v Ljubljani odlični sodobni slikar Richard Jakopič, o čigar umetniških delih vedno bemo.

16. aprila 1346 je bil Stevan Dušan Silni na državnem zboru v Skoplju — na veliko noč — kronan za carja Srbov in Grkov, za kar se je bil obklical že leto prej. Kronal ga je nadškof Joanikij, katerega je bil leta 1345 imenoval za nadškofa s prestolnico v Peči. Leto 1346 moremo imenovati najslavnejše leto v zgodovini balkanskih Slovanov. Mnogi mislijo, da bi bil mogel Dušan Silni ustaviti prodiranje Turkov na Balkan, in se je res tudi na to pripravljaj, ko ga je na koncu leta 1355 zalotila smrt. Pokopali so ga v samostanu sv. Arhangelov v Prizrenu. Prizren, Visoki Dečani in Peč so krasni svedoki kulturnega in političnega razmaha Srbije v srednjem veku.

27. aprila 1896 je umrl Luka Jeran. Znan je po izdajanju »Zgodnje Danice«.

29. aprila 1847 je umrl škof Valentin Stanič, buditelj goriških Slovencev. Bil je tudi velik ljubitelj narode in je zelo rad hodil po gorah, kar je bilo v onih časih povsem neobičajno. Staničovo zavetišče pod vrhom Triglava nas spominja na tega posebnega moža, ki se je bil povzpel tudi do teh višin.

30. aprila 1671 sta bila v Wiener Neustadtu (Dunajsko Novo mesto) kot veleizdajnika obglavljeni Zrinjski in Frankopan. Pri upor proti dunajski vladi je obljubil turški sultan pomoč, s pogojem, da vladajo Peter Zrinjski in njegovi potomci pod sultanovim pokroviteljstvom v Ogrski in Hrvaški ter da mu plačujejo za to letni davek. Turki niso držali besede. Zrinjski je vseeno pričel z uporom. Videč, da nič ne opravi, je

vedano. Šolski red »Johaneumsa« v Hamburgu iz leta 1537. ima n. pr. paragraf, ki prepoveduje plavanje s sledečimi besedami: »Učenci, ki bi šli v vodo, kjer bi se kopali in plavali kakor gosi in race, bodo hudo kaznovani!«

Danes se nam zdi to nerazumljivo, nekdanj pa je bilo tako. V knjigi »Colymbates« iz l. 1538. čitamo, kako neodpustljiv greh je bilo takrat plavati kakor »gosi in race«... Zgodilo se je, da se je podal učenec kljub prepovedi v vodo kopat. Nesreča je hotela, da je utonil. In ko so utopljenca prinesli v šolo, je zgrabil profesor za palico ter kaznoval neposlušnost nesrečnikovo. Mrtev dijak je bil tepen, ker se je šel kopat!

Časi, ko je plavanje bilo nedostojno, so minuli. V istem Hamburgu, kjer je bilo plavanje nekdanj tako strogo prepovedano, je od l. 1920. naprej plavanje obvezen predmet za vso šolsko mladino od 12. leta naprej.

Plavanje postaja ljudski šport

Že leta 1797. je zapisal znani pionir telesne vzgoje Guts Muts tele besede: »Doslej je bila moda utoniti; odslej mora postati moda plavati!« Z razmahom športnega pokreta se je v resnici marsikaj spremenilo. Dandanes si vsi prizadevajo, da bi bila mladina krepka in odporna, zdrava in lepo razvita. Moderna higiena nas navaja na redno umivanje, v vročih dneh se radi sončimo in kopamo, število kopalcev in plavalcev je leto za letom večje.

Plavalni šport je postal najpriljubljenejši šport vročih dni. Kopanje in plavanje ni več luksuz, temveč higienska potreba mladine in odraslih. Tega se zavedajo tudi moderne občine, ki gradijo za potrebe občanov včasih naravnost vzorna mestna ali občinska kopaljšča (Maribor!).

Za propagando plavalnega športa imamo tudi posebna športna društva, ki so včlanjena v Jugoslovanski plavalni zvezi. Kljub temu, da imamo že lepo število plavalnih klubov in kljub temu, da niso redki starši, ki ne pozabijo, da morajo svoje otroke navaditi plavati, je med nami še vedno ogromna večina plavanja nevesčih ljudi. Prijeten oddih, katerega so plavači deležni v vročih dneh, ko se hladijo v valovih rek in potokov, vabi na obrežja tudi neplavače in nesreče so vedno pogostejše. Kadar nastopi sezona kopanja, čitamo dan za dnem o osebah, ki so našle smrt v hladnih valovih voda.

Pomagajmo potapljajočim!

V raznih državah so že zgodaj mislili na to, kako omejiti število nesreč pri kopanju. Nizozemci, ki imajo izredno ugodne prilike za kopanje, so že l. 1767. ustanovili posebno organizacijo za reševanje potapljajočih. Ta organizacija si je naredila dvojno nalogo: 1. popularizirati poučevanje plavanja; 2. uriti plavalce v reševanju.

Motijo se oni, ki mislijo, da je vsak plavalec sposoben tudi reševati. Izkušnje ob raznih prilikah, zlasti kadar je prišlo do nesreče na vodi v masi (n. pr. kadar se prevrne čoln, v katerem so poleg plavalcev tudi neplavalci), so pokazale, da so neizurjeni reševalci često brezuspešni. Tako pogosto se je zgodilo, da je ta ali oni hotel pomagati potapljajočim, ki so se ga v smrtnem strahu tako tesno oklenili, da so ga potegnili na dno, od koder se niti sam ni mogel rešiti.

Reševalec, ki skoči v množico potapljajočih se tovarišev, mora v naprej vedeti, da je izgubljen. Radi tega je potrebno, da se pouči o tem, kako se mora približevati ponesrečencem. Vedeti mora dalje, kaj mora storiti, če ga ponesrečenec potegne na dno vode (osvobodilni prijemi). Prvo je torej, da zna pri reševanju reševati tudi sebe!

V naslednjem hočemo na kratko očrtati vse sposobnosti, s katerimi naj bo oborožen izšolan reševalec.

V plavanju mora biti tako vztrajen, da mu ni težko vzdržati se eno uro plavajoč v stoječi vodi, ali 3 kilometre v zmerno tekoči vodi. Včasih pa nanese, da mora reševati oblečen: da bi se tega navadil, naj poizkusi preplavati 300 metrov v popolni obleki. Dalje je potrebno, da se navadi sleči se v vodi, zlasti pa, da se vadi v potapljanju (t. j. v plavanju pod vodo). Vsak reševalec mora gledati pod vodo, da bi lahko poiskal potapljajočega. Pod vodo mora plavati zdaj sem ter tja, zdaj v globino, kar je hudo utrudljivo in zahteva mnogo vaje. Često je treba skočiti v vodo z mosta ali višjega obrežja, radi tega naj se vadi reševalec tudi v oceni globine vode in v skakanju na glavo in na noge. Pri borbi z utopljenecem mora biti vselej pripravljen na to, da utopljenec v silnem strahu ni rzsoden. Vešč mora biti osvobodilnih prijemov, če pa tudi to ne pomaga, se mu približa šele takrat, ko ga že zavest zapušča. Kdor hoče plavati z utopljenecem, ki predstavlja precejšnje breme, se mora uriti v plavanju na hrbtu samo z nogami, da bi z rokami lahko držal svojega to-

odšel v družbi svojega brata Frankopana v aprilu 1670 na Dunaj prosit milost. Bila sta prepepljana v Dunajsko Novo mesto in so ju tam zaprli. Postavili so posebno sodišče, tako zvani »nepriistranski sod«, ki je razpravljalo o njuni »krivdi« od 14. februarja do 16. aprila 1671. Dva dni nato, 18. aprila, je bila izrečena nad njima smrtna obsodba in je bila izvršena 30. aprila. S Petrom Zrinjskim in Franom Frankopanom sta bili uničeni dve odlični hrvaški plemiški rodbini, ki sta si v prejšnjih časih pridobili mnogo zaslug ne le za hrvaški narod, temveč tudi za habsburške vladarje in za naše slovenske dežele. Zato nam vzbuja njuna poguba tem večje obžalovanje in sočutje.

Razne zanimivosti

Gozdni požari so se spet začeli pojavljati v zadnjih vročih dneh. Tako je po Veliki noči je bilo v naših krajih že več takih požarov, med njimi dva v Dravski dolini in eden v Slovenjgradcu. O gozdnem požaru v Slovenjgradcu smo dobili poročilo, iz katerega posnemamo: Dne 11. aprila predpoldan so železniški delavci zažigali škarpe ob železniškem nasipu. Pri tem delu so ravnali tako neprevidno, da je ogenj zašel tudi v sosednji gozd in se z veliko naglico razširil. Gasilci iz Slovenjgradca in drugi so imeli mnogo dela, da so ogenj okoli poldneva omejili in nazadnje pogasili.

Solna voda proti gozdnim požarom. Gozdarski vestnik št. 3, 1939, poroča: V Eiflu so preizkusili nov način gašenja gozdnih požarov. Za ga-

silno sredstvo so vzeli večodstotno solno vodo, ki se priporoča v zadnjih časih tudi za gašenje manjših hišnih požarov. Gašenje so preizkusili na talnem požaru in na požaru mladovja. Ko je bil ogenj v polnem razmahu, so nanj brizgali solno vodo s primernimi brizgalnicami. Voda je na vročini kmalu izhlapela, sol pa je ostala na vejah in listih in je preprečila gorenje. Les, listje in dračje se namreč do neke mere impregnira tako, da se jih ogenj ne prime. Poizkusi so uspeli nad vse pričakovanje in ogenj je bil razmeroma kmalu pogašen.

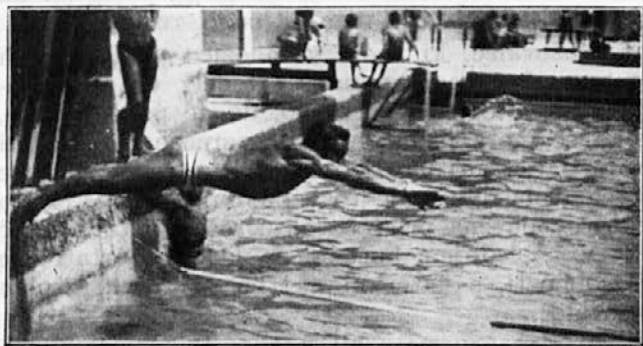
Gasilstvo v Nemčiji. V Nemčiji so dobili 23. novembra 1938 nov gasilski zakon, ki pa je zelo kratek in obravnavava v treh delih, razdeljenih na osem paragrafov, vso obširno snov. Prvi del govori o požarni policiji. Minister notranjih poslov odloči, katere občine morajo imeti požarno policijo, to se pravi, da minister odredi, v katerih krajih morajo imeti poklicno gasilsko četo, ki je sestavni del policije. Osebe poklicne gasilske čete je policijsko osebje, častniki gasilske čete pa policijski častniki. Osebe ne sme biti starejše kot 60 let ter se po tej starosti samo po sebi izloči iz službe in dobiva pokojnino kakor drugi državni uradniki. — V drugem delu je govor o prostovoljnih obveznih in tovarniških četah. Vsaka občina, v kateri ni požarne policije, mora imeti vsak eno prostovoljno ali obvezno gasilsko četo in občina je dolžna skrbeti za gasilski dom in gasilsko opremo. Več občin, oziroma gasilskih čet se lahko združi z dovoljenjem

variša (glavo) nad površino vode. In končno, vedeti mora tudi to, kako postopati z utopljenecem tedaj, ko priplava z njim na suho (izpraznjenje vode, umetno dihanje itd.).

O vsem tem bo govora v sledečih člankih.

Reševalno plavanje

Vsestransko obvladanje plavalne spretnosti je prvi pogoj za uspešno reševanje. Radi tega se mora baviti reševalec najprej z različnimi načini plavanja in delno tudi s skakanjem v vodo. Posebno pozornost je treba obračati na skakanje v vodo na noge in na glavo, na hitro in vztrajno plavanje ter na potapljanje (plavanje pod vodo).

Startni skok ali skok na glavo v daljino. Ta skok omogoča najhitrejši prehod iz mirovanja v hitro plavanje.

Skakanje v vodo

Če je padel ponesrečenec v vodo z mosta, ladje ali obrežja, se mu najhitreje približamo s skokom v vodo. Praktično vrednost imajo sledeči načini skakanja:

- a) skakanje na noge,
- b) skakanje na glavo in
- c) skakanje na glavo v daljino (startni skok).

Na noge skačemo v plitvo vodo, pa tudi v primeru, če nam je globina vode neznan. Pri skakanju na noge je važno, da tik pred skokom v vodo roke priročimo ali vzročimo. Če bi z rokami krilili v odročenu v trenutku, ko skočimo z višine v vodo, bi se lahko poškodovali.

Pri navadnem skoku na glavo je važno, da v naprej ocenimo globino vode, da se ne bi zgodila nesreča, če bi skočili na glavo v preplitvo vodo. Pri skakanju z višine od 1.50 m naprej je paziti, da skakač ne pade ploskoma v vodo, temveč navpično. Roke mora držati pred doskokom v vodo nad glavo popolnoma izprožene, dlani skupaj. S tem, da z rokami najprej »prereže« vodo, zmanjša udarec na glavo.

Skok na glavo v daljino pride v poštev, kadar mora reševalec po skoku plavati k določenemu cilju. To vrsto skakanja uporabljamo z višine do 1.50 m. Dovršena oblika tega skoka je takozvani »startni skok«, katerega izvajajo plavači-tekmovalci, da bi čimprej prešli iz mirnega stanja v hitro plavanje.

Hitro plavanje

Najhitrejši način plavanja je kravl. Kravl (crawl) je angleška beseda, ki pa se je v športnem svetu popolnoma udomačila kot strokovni izraz za najhitrejši ali prosti način plavanja. Značilnosti kravla so: vodoravna lega plavalca na površini vode, izmenično veslanje z rokami, izdihavanje pod vodo in izmenično udarjanje ali striženje z nogami.

Dobro obvladanje kravla omogoča neverjetno hitro plavanje. Na svetu je več plavačev, ki so sposobni preplavati 100 m hitreje kot v eni minuti. Najhitrejši plavač na svetu je Amerikanec Fick (100 m v 56.4 sek.), najhitrejši Jugoslovan pa Vilfan (100 m v 1 min. 0.2 sek.).

Kér je kravl najhitrejši in povsem naraven način plavanja, bomo gasilski naraščaj pripravljali na reševalno službo na vodi s tem, da ga bomo vadili kravljati.

Mladina se prav lahko navadi plavati kravl, odraslim začetnikom pa kravl ne gre tako lahko od rok. Radi tega bomo odrasle kandidate za reševalce urili zlasti v onem načinu plavanja, katerega so se navadili v mladosti (mornarsko plavanje, prsno plavanje, hrbtno plavanje, bočno plavanje itd.).

Kratek opis kravla

Pri plavalnih gibih je važno, da se navadimo občutiti upor vode in da ga znamo izkoristiti. Ako ležimo v vodi in se z razširjenimi rokami upremo

pristojnega nadzornega oblastva v zvezo. Nadzorno oblastvo lahko odredi, da je treba v kaki občini poleg požarne policije ustanoviti tudi prostovoljno ali obvezno gasilsko četo ali pa tudi obe. Ena največjih novosti v novem zakonu je ta, da dobi vsak prostovoljni ali obvezni gasilec plačo za svoje delo pri požaru ali kaki drugi nezgodi. Plačo odredi s posebnimi predpisi minister notranjih poslov. Vse zveze in zedinjenja dosedanjih prostovoljnih gasilskih čet so po tem zakonu razpuščene. — V tretjem delu zakona je dobil minister notranjih poslov obvestilo, da je gasilstvo njemu podrejeno in da on izdaja potrebne predpise glede požarno-polijske in gasilske službe.

Napadi iz zraka na Nemčijo v zadnji svetovni vojni. Nemčija je bila od leta 1914 do 1918 približno 2000 krat napadena iz zraka. Pri tem je bilo uporabljenih 4400 aeroplanov in vrženih okoli 17.000 bomb. Mesto Saarbrücken je bilo napadeno 251 krat in bombardirano s 684 bombami. Od teh napadov je bilo ubitih 2600 ljudi, materialne škode pa je bilo za 50 milijonov mark (okoli 700 milijonov dinarjev). Leta 1915 je bilo od napadov enega letala škode približno 700 mark in štiri mrtvi; leta 1916 za 3500 mark škode in en mrlič; leta 1917 je bilo za 6000 mark škode od napadov enega letala in šele dve letali sta v vsem letu beležili smrt enega človeka. Iz teh številk se vidi, kaj pomeni pasivna bramba, ki se pripravlja že v mirnih časih.

Zavetišče v kraljevskem gradu proti napa-

dom iz zraka. Angleški kralj Jurij VI. je odredil, da se na njegove stroške napravi v njegovem gradu v Bekinhem zavetišče proti napadom iz zraka za vse osebe tega gradu. Obenem je odredil, da se organizira hišno gasilstvo in postaja za prvo pomoč. Izdana so bila in nalepljena v vseh prostorih gradu navodila, kako se je treba vesti v primeru napada iz zraka. Zavetišče je že sezidano in ga je pred kratkim ogledal kralj sam skupaj z ministrom notranjih poslov. Kralj je s tem dal dober primer narodu, kako je treba spoštovati predpise za pasivno brambo.

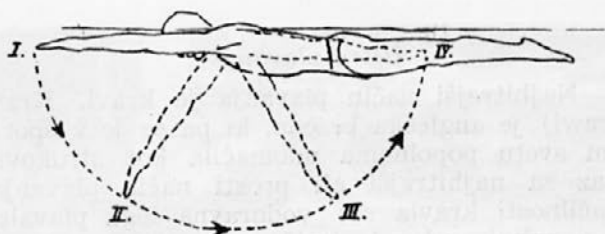
Bramba proti letalom. Za aktivno brambo proti napadom iz zraka se razne vojske poslužujejo različnih sredstev. Najbolj sigurno sredstvo je zopet letalo. Druga zelo dobra sredstva so protiletalsko orožje: strojne puške, protiletalski topovi itd. Neki angleški profesor pa je iznašel lani nov način brambe proti letalom. Po tem načinu imajo izstrelki protiletalskih topov male padobrane, na katerih so pritrjene dolge jeklene žice. Izstrelki pridejo v višino 9000 metrov. V tej višini se izstrelki razpoči, odpre se padobran in odvijte jeklena žica. Ker protiletalski topovi izstrelijo veliko množino izstrelkov s takimi padobrani in žicami, je tako mogoče pred sovražna letala v zraku obesiti celo mrežo, ki je najhujša zapreka proti nadaljnjemu manevriranju letal.

Hišno gasilstvo. V švicí so bili že lani izdani posebni predpisi o hišnem gasilstvu za vso državo. Ob priliki bomo te predpise objavili.

na vodo, čutimo rahlo uporo, ki pa je zadostna, da telo dvigne za nekaj centimetrov proti površini.

Namen plavalnih gibov je dvojen: 1. da omogočajo vztrajanje na površini vode; 2. da spravijo plavača v gibanje v zaželjeno smer.

Navpični gibi plavalca v vodi (od zgoraj navzdol) povzročajo vzgon, vodoravni pa gibanje v nasprotno smer (pogon). Točno navpični ali strogo vodoravni gibi pri plavanju ne pridejo v poštev, pač pa sestavljeni, zaokroženi potegi z rokami, kakor tudi sestavljeni sunki in strigi z nogami.

Stiliziran poteg z levo roko skozi vodo. Opozarjamo na pravilen temeljni stav plavača, to je na vodoravno lego na površini vode.

Če poedine plavalne kretnje razčlenimo, vidimo, da je njih učinek deloma koristen, deloma nekoristen. To se najbolje vidi na sliki, ki ponazoruje poteg z levico pri kravlu. Predstavljajte si, da je ramenski sklep osišče, roka pa veslo, ki napravi gib od I. do IV. Kakšen je učinek potega z iztegnjeno roko? Pot od I. do II. je v glavnem navpična, služila bo torej za vzgon, ker se plavač opira ob upor vode, da bi vztrajal visoko na površini vode. Gib od II. do III. je več ali manj vodoraven, njegov učinek se izraža v pogonu naprej. Konec potega od III. do IV. je skoraj navpičen, in sicer od spodaj navzgor, na lego plavalca bo torej deloval neugodno.

Nastane vprašanje, kateri del potega z roko skozi vodo je za premikanje naprej najkoristnejši? To je oni del od II. do III., tako zvani vodoravni del, kateremu v praksi posvečamo posebno pozornost.

(Dalje sledi)

II. JUGOSLOVANSKI GASILSKI KONGRES

V LJUBLJANI, 13.-15. AVG. 1939

Tekme gasilskih rojev

V 12. številki lanskega letnika »Gasilca« smo na str. 360—362 objavili kratka navodila za tekme gasilskih rojev. Tekmovalni roj sestoji iz 10 mož (rojnika, podrojnika in 8 gasilcev), ki morajo izvršiti vsa potrebna dela pri gašenju požara. Da morejo to delo čim hitreje in čim uspešneje izvršiti, delajo istočasno, vendar ločeno po skupinah, in sicer kot napadalci, dovajalci in brizgalničarji. Število gasilcev v posameznih skupinah zavisi od dela, ki ga mora dotična skupina opraviti in tudi od orodja, s katerim dela. To število torej ni stalno in se menja od slučaja do slučaja in tudi še med delom samim.

Kakšne posle opravljajo razne skupine?

Napadalci: rešujejo ljudi in živino iz ogroženih poslopij in gasio ogenj po možnosti v notranjščini, sicer pa z zunanje strani. Od razvodnika (razdelilca) proti požarišču razvijejo prvo cev, po potrebi pa branijo sosednja poslopja pred ognjem z drugo cevjo.

Dovajalci: polagajo cevovod od brizgalne do razvodnika, ali če je umestneje, v obratni smeri. Potrebno število dovajalcev pazi na cevovod in služi obenem za zvezo med brizgalno in napadalci, ostali pa se javijo rojniku, da jih pošlje pomagat napadalcem, takoj ko je cevovod položen in zravnčan.

Brizgalničarji: postavijo brizgalno k vodi in položijo sesalne cevi. Nato odidejo vsi razen strojnika, ki se ne sme oddaljiti od brizgalne, k rojniku, ki jih uvrsti med napadalce.

Pri tekmovanju nastopi roj v osnovnem redu (toč. 39. in 43. vadenika)

r r = rojnik
○ ○ ○ ○ p p = podrojnik
○ ○ ○ ○

Rojnik pelje roj pred komisijo, poveljuje pozdrav, javi »Tekmovalni roj prostovoljne gasilske čete (naziv)« in preda tekmovalni list. Nato sledi kot je opisano pod a) na str. 360 »Gasilca« iz leta 1938. Strojniku določi komisija št. 10, žreba se torej št. 3 do 9. Čim so po alarmu vsi oblečeni, se postavijo pred orodišče takole:

10	8	7	5	4	2
9	6				3
orodišče					

Na desnem krilu so napadalci, v sredini dovajalci, na levem krilu pa brizgalničarji. Medtem pojasni vodja tekem rojniku v par besedah kraj in vrsto požara. Rojnik poveljuje »Po orodje« in da gasilcem tudi kratka povelja, katero orodje lahko event. pustijo v orodišču. Po potrebi lahko opredelitev roja preuredi in premesti enega ali več gasilcev iz ene skupine v drugo. To izvrši na kratko s poveljem »brizgalničar« ali »napadalec« ali »dovajalec« in ga naznači z roko.

Na razpolago bo sledeče orodje in oprema:

- a) splošno: 10 mask;
- b) za napadalce: 1. kljukasta lestev, 2. trije zvitki plezalnih vrvi, 3. štirje kolobarji cevi, 4. razvodnik (razdelilec), 5. dva ročnika;
- c) za dovajalce: 1. dvokolni navijak s cevmi (10×15 m), 2. prenosni navijak s cevmi (5×15 m), 3. torbica z obvezami za cevi;
- č) za brizgalničarje: 1. kompletna prenosna motorna brizgalna na vozičku s sesalnimi cevmi in drugimi priteklinami (vrv za sesalne cevi, košara, orodje itd.).

Maske vzamejo vsi, rojnik vzame razvodnik in po potrebi en kolobar cevi, podrojniki lestev in en ročnik, ostala dva napadalca pa vrvi, en ročnik in cevne kolobarje. Dovajalci in brizgalničarji vzamejo za njih določeno orodje.

Trodelni napad

Takoj po odhodu na požarišče pokaže rojnik brizgalničarjem in dovajalcem smer k vodi. V slučaju, da je požarišče bližje kot voda, gredo dovajalci z njimi k izhodišču napada in polagajo cevovod proti brizgalni. Izhodišče napada imenujemo kraj v neposredni bližini požarišča, odkoder najlažje izvedemo napad. Čim najde rojnik primeren kraj, položi razvodnik na zemljo in označi tako izhodišče napada.

Delo napadalcev: Rojnik odide s podrojnikom in obema napadalcema na ogled. S seboj vzamejo potrebno količino cevi (kolobarjev), ostale pustijo pri razvodniku. V notranjščini gorečega poslopja pregledajo položaj in najprej rešijo ljudi in živino. Ugotovijo leglo požara, smer širjenja in druge važne okolnosti. Rojnik da par kratkih povelj glede napada in zakliče »Na pomoč!«. Podrojniki prodre na to povelje z napadalcema do mesta, kjer bo napadel ogenj. Prvi napadalec ostane pri njem in natakne na cev ročnik, drugi pa polaga cevovod do izhodišča napada. Pri polaganju cevovoda mora zlasti pri notranjem napadu napejljati cevovod v loku, odnosno v velikih zavojih (serpentinah), da bo pri prodiranju naprej cev dovolj dolga. Čim pride do razvodnika, priklopi nanj cevovod. Nato steče nazaj k prvemu napadalcu. Tega je medtem podrojniki navezal na vrv — če delajo v notranjščini — in s piščalko zahteval vodo (znak: —, t. j. en dolg žvižg). Ta znak ponovi drugi napadalec, rojnik pa zahteva vodo s piščalko in tudi na ta način, da dvigne parkrat iztegnjeno desnico nad glavo. Prej se pa mora prepričati, če je na razvodniku zaklopka do napadalne cevi odprta, druga pa zaprta. Drugi napadalec pomaga prvemu pri gašenju, podrojniki pa pazi na oba.

Delo dovajalcev: Medtem polagajo dovajalci cevi s prevoznim, odnosno prenosnim navijakom, kakor jim je pač rojnik ukazal. Torbico z obvezami pustijo pri brizgalni. Če pa delajo v obratni smeri, jo vzamejo s seboj in odložijo pri brizgalni. Najprej odstranijo jermen, en prime za vrhno spojko in odvije nekoliko cevi ter jo priklopi na brizgalno (če delajo v obratni smeri, pa na razvodnik). Nato peljeta (odnosno nosita) dva dovajalca navijak v smeri proti razvodniku (če delajo obratno, pa proti brizgalni). Tretji dovajalec pazi, da se cev ne vleče po tleh in ravna cevovod. Pri izhodišču napada odklopijo cev z navijaka in priklopijo cevovod na razvodnik. Navijak ostane kot rezerva pri izhodišču napada. Dovajalci se potem javijo rojniku, da jim oddeli drugo delo.

Delo brizgalničarjev: Brizgalničarji postavijo brizgalno k vodi (pri tekmah bo naznačena z modrim platnom) in takoj namestijo sesalne cevi, ki jih morajo navezati tudi na vrh. Čim je to delo opravljeno, ostane pri brizgalni le strojnik, ki jo pripravi za pogon, ostala dva pa odhitita ob cevovodu proti razvodniku. Prvi brizgalničar vzame s seboj torbico z obvezami in ostane na sredi cevovoda kot čuvar, drugi pa se javi rojniku. Če je cevovod dolg, potem ga čuvata oba v enakih razdaljah od brizgalne in razvodnika.

Drugi napad: Odvišni dovajalci in brizgalničarji se — kot je bilo že povedano — javijo rojniku. Če je potrebno, odredi, takoj položiti še eno cev. Pri tem postopajo tako kot je opisano za napadalce.

Opomba: Pri tekmi se ne bo delalo z vodo, kljub temu morajo tekmujoči delati vse popolnoma tako, kot bi delali, če bi brizgalna odajala vodo.

Pospravljanje orodja:

Ko da komisija znak (odstrani rdečo zastavico), da je vaja končana, se obrne rojnik proti brizgalni in da s piščalko znak »Vodo ustavi!« (znak: — —, t. j. dva dolga žvižga). Obenem naznači to tudi z roko, in sicer takole: Desnico odroči (iztegne) in opiše z njo lok proti levi in zopet nazaj parkrat zaporedoma. Vsaka skupina prične takoj nato pospravljati svoje orodje. Napadalci zvijsko svoje cevi v dvojnozvite kolobarje, dovajalci navijejo cevi na navijak, brizgalničarji pa odklopijo sesalne cevi in naložijo brizgalno na voziček. Rojnik se prepriča, če niso kaj pozabili in navede razna orodja, ki jih morajo gasilci pokazati. Nato odidejo v orodišče, položijo orodje in opremo na določeno mesto in nastopijo v osnovnem redu pred orodiščem.

Gasilski kongres (V Ljubljani 13. do 15. avgusta 1939.)

V naslednjem podajamo tov. župam in četam kratek pregled dela za kongres, predvsem v tehničnem pogledu. Delo, ki je ogromno, je Gasilska zajednica razdelila na razne odseke pod okriljem kongresnega odbora. Ti odseki so: avtomobilski, dekoracijski, finančni, godbeni, gradbeni, izletniški, loterijski, organizatorični, prehranjevalni, propagandni, razstavni, rediteljski, sprejemni, sprevodni, stanovanjski, tehnični, zdravstveni in železniški. Največ dela je imel do sedaj tehnični odsek, ki je sestavil natančen program raznih nastopov ob priliki kongresa in izvršil že največ predpriprav. Gasilstvo bo sodelovalo na kongresu predvsem pri tekmah, sprevodu in glavnem nastopu na Stadionu. Za tekme vlada med našimi četami veliko zanimanje in je zajednica prejela že precej prijav za tekmovanja rojev kakor tudi posameznikov. Te tekme bodo za nas nekaj povsem novega in ne bodo samo poživile kongresa, ampak bodo imele tudi za tekmovalce trajno vrednost, ker bodo prisiljeni vaditi razne vaje, ki imajo veliko praktično vrednost za pravilen nastop na požarišču. Ne glede na to bodo vsi tekmovalci prejeli posebna, lično izdelana potrdila, prvi trije najboljši roji in prvi najboljši posamezniki pa še lepa darila in diplome. Radi tega vabimo vse tov. čete, da delajo med svojim članstvom propagando za navedene tekme. Tov. čete opozarjamo tudi, da bodo tekmovalci lahko nastopali v starih (belih) platnenih oblekah in tudi s stariimi čeladami; pogoj je le ta, da morajo biti vsi člani enega tekmoval-

nega roja enotno opremljeni, t. j. vsi morajo imeti enake obleke in enake čelade.

Gasilska zajednica je priredila kot predpripravo za tekme in druge vaje, ki jih bo članstvo izvajalo na kongresu, posebne tečaje, ki sta jih vodila dva v ta namen izurjena instruktorja. Do sedaj je bilo teh tečajev 24 z udeležbo 939 članov iz 572 čet. Tečaji se bodo pa nadaljevali, odnošno ponavljali.

Na glavni zletni dan 15. avgusta t. l. dopoldne bo velik sprevod, ki naj pokaže moč jugoslovanskega in predvsem slovenskega gasilstva.

Na čelu sprevoda bo nosil gasilec v svečanem kroju veliko državno zastavo. Ob strani bosta šla dva gasilca v predpisani delovni obleki s čeladama. Za to skupino pride gasilska fanfara 8 mož. Nato sledi voz s kipom sv. Florijana. Ob strani korakajo gasilci s prižganimi bakljami. Dalje sledi častna četa in inozemski gostje s svojimi zastavami. Za njimi bo v sprevodu uprava Gasilske zveze, nakar sledijo gasilci tov. zajednic po abecednem redu. Pred vsako zajednico bo uvrščena skupina narodnih noš iz področja dotične banovine, kar bo dalo sprevodu še posebno pestrost.

Slovenski gasilci bomo korakali v sprevodu v osmerostopih. Župe bodo šle po abecednem redu (Brežice, Celje itd.). Župski starešine, ki bodo poveljevali župam, bodo razdelili gasilce iz svojega področja v posamezne čete, ki bodo šteje najmanj 5 do največ 8 osmerostopov (40 do 64 gasilcev).

V prvih vrstah prve čete korakajo člani župske uprave, četni predsedniki in ostali častniki.

Za poveljnike čet, ki bodo korakali v sprevodu, izbere župski starešina od navzočih poveljnikov takšne, ki so najbolj večji poveljevanja in imajo tudi dober nastop, ostale pa uvrsti med častnike v prvo četo. Župe, ki bi ne mogle tvoriti niti ene čete (manj kot 40 gasilcev), bodo šle v sestavu druge župe.

Razen gasilstva bo v sprevodu tudi gasilsko orodje od najstarejšega do najmodernejšega. Manjše orodje bo nameščeno na vozovih, kjer bodo tudi razne zanimivosti, ki so v zvezi s požarom, kot nočni čuvaj iz polpretekle dobe itd. Sprevod bodo zaključile samarijanke in naraščaj.

Sprevoda se bodo udeležile še druge organizacije, kot Rdeči križ, dimnikarji, obvezniki telesne vzgoje, zaprosili pa bomo tudi za oddelek naše vojske.

Zanimanje za nastop na »Stadionu«, ki bo na glavni zletni dan 15. avgusta t. l. popoldne, je veliko. Za proste vaje in rajalni pohod je prejela zajednica sorazmerno že precej prijav.

Vsi udeleženci kongresa prejmejo proti mali taksi posebno spominsko kolajno. Tekmovalci in vsi, ki bodo nastopili pri vajah in rajalnem pohodu, pa prejmejo še poseben znak, ki bo pritrjen na trak spominske kolajne.

Za časa kongresa bo v velesejmskih prostorih v Ljubljani tudi gasilska razstava, ki bo vsebovala sledeče oddelke: zgodovinski razvoj gasilnega orodja, statistični del, nevarnosti požara, zaščita pred napadi iz zraka in samarijanski oddelek.

Gasilska strategija

V gasilski odsek uvrščamo le urne, vztrajne in dobro izvežbane gasilce. To velja tudi glede vodnikov in rojnikov, akoravno določata člen 38. in 40. pravil gasilske službe, da poveljuje gasilskemu (napadalno-obrambnemu) vodu in roju po činu najstarejši vodnik, odnosno rojnik. Če naj bi bil to v gotovem primeru tovariš Trebušnik, ki je že bolj v letih in betežen, ne uvidim, zakaj bi se moral ravno on pehati z »gasilci«. Verjetno bo zadovoljen, če tako delo prepustimo njegovemu mlajšemu tovarišu, njemu samemu pa poverimo vodstvo kakega samarijanskega voda ali roja. Sploh uvrščamo starejše člane v samarijanski odsek. Ker so si v dolgih letih gasilskega udeleževanja pridobili dokaj izkušenj, jih tu s pridom lahko uporabljajo.

Radi navedenih določb členov 38. in 40. pravil gasilske službe udarnost in sodobnost gasilskih edinic nikakor ne smeta trpeti. Starejši častnik ali podčastnik, čeprav zaslužen za gasilstvo, naj se umakne mlajšemu, če je postal neokreten ali če ne more slediti duhu in zahtevam sodobnega gasilstva.

Za bolničarje določimo člane, ki so za to službo moralno in telesno sposobni, predvsem take, ki imajo v bolničarski službi že nekaj izkušenj, n. pr. če so v vojski služili kot bolničarji.

To pa je tudi vse! Brezpogojno moramo prenehati z že zdavnaj zastarelo prakso, vrščati člane po odsekih in rojih na stalna, v naprej določena mesta. Le če bi vsi člani pri vsakem alarmu takoj zavzeli ta svoja mesta, bi se smelo kaj takega zgoditi. Ker se pa to dejansko ne dogaja in se praktično tudi zgoditi ne more, ravnamo skrajno nespametno in taktično nepravilno, če določimo poedinim članom stalna mesta in gotova, s tistim mestom združena opravila. Ob alarmu, ko ta ali oni ni pravočasno nastopil, si moramo potem beliti glavo, kdo naj domesti tega ali onega in zmeda je tu, še preden odrinemo na pomoč.

Načeloma moramo tudi opustiti preokorno opredelitev gasilcev v samo-plezalce ali samo-brizgalničarje. Sodobno gasilsko četo naj sestavljajo enotno izšolani in enotno izvežbani gasilci in samarijani, ki znajo vsak gasilski, odnosno samarijanski posel. Naj dobi sodobni gasilec ali samarijan kakršen koli posel, biti ga mora v vsakem pogledu popolnoma več. Neglede na položaj in

O kihanju

Kihanje je brez dvoma tako staro kot človeštvo samo. Jezuit Strada je mnenja, da so ona bajeslovna bitja, ki jih je napravil grški polbog Prometej in jim vili življenje z ukradenim ognjem, pokazala prve znake življenja s kihanjem. — Judovski učenci vedo povedati, da je tudi že Adam kihal. Mnogi pisci omenjajo, da je nastala navada reči kihajočemu »Bog pomagaj!« ali pa »Salve« (zdravo) za časa strašne kuge, ki je razsajala v dobi papeža Gregorija Velikega, in katere prvi znaki so bili kihanje in zdehanje.

Rimski pisec Plinij sporoča, da je že vedno žalostni cesar Tiberij zahteval, da mu ob kihanju spoštljivo nazdravijo. — Tudi stari Grki so voščili kihavcu z »Zevs te obvaruj!« ali s kratkim: »živi!« — V pradavnem perzijskem kraljestvu so prav tako poznali podobna voščila. Sploh je poganstvo pripisovalo kihanju poseben pomen. Na splošno so smatrali pogani, da je kihanje nekaj božanskega, nekaj, kar cika na bodoče dogodke. Tako pravi grški zgodovinar Plutarh: »Kakor utrip žile kaže zdravniku bolnikovo stanje, kakor ptičje cvrčanje ali nemir v oblakih krmarju napoveduje vihar, tako skuša duša s kihanjem opozarjati na bližnji doživljaj.« Grki so smatrali kihanje za božji dar. Njihovi pesniki niso vedeli o lepi ženski povedati nič bolj laskavega, kot: »Bogovi ljubezni so pri njenem rojstvu kihnil.« To naziranje so Grki prevzeli brez dvoma od starejših pogan-

skih narodov in ga položatnil.

Pri poganskih prarodovih so smatrali kihanje za trenutno udejstvovanje zlega duha, ki je obsedel človeka. Zato jim je bilo kihanje nekaj, kar prinaša zlo. — Tudi najstarejša knjiga, tako zvana »zendavesta« Perzijancev, priporoča, naj se ob kihanju nazdravlja in tako prežene zle duhove. — Drugače pa misli še danes Zulu-zamorci. Če kihne, pravi: »Sedaj sem blagoslovljen. Duh mojih prednikov je v meni. Hitim, da ga počastim, ker mi je dal kihnuti.«

V splošnem so že v sivi davnosti hoteli z nazdravljanjem pri kihanju doseči varstvo pred zlimi vplivi hudobnih duhov. V neki meklenburški pravljici izvemo n. pr. sledeče: »Hudič ima veliko knjigo, v kateri so zapisana imena vseh ljudi. Kadar je slabo vreme ali pa mu je dolgočas, prebira to knjigo. Vsak človek, čigar ime hudič prečita, mora kihnuti. Zato kihaveu želimo sreče.« Podobno menijo tudi Siamci.

Indijec nazdravlja pri kihanju z »Živi!«, a kihavec mu odgovarja: »Z vami!« — V Italiji rečejo »Prosit« ali še večkrat »Felicità!« (Srečno!), nakar odgovori kihavec: »Grazie!« — Pri Hebrejcih rečejo »tobim chayim« (Živi dobro!), a pri mohamedancih »ur hamuk allah!« (Alah te blagoslovi!).

Kihanje je bilo tudi predmet praznoverja in vraž. Ko je slavni grški vojskovođa Ksenofont vodil Grke proti Perzijcem in jim nekoč pred bitko govoril ognjevite besede, je konec govora neki vojak močno kihnil. Vsi so to smatrali za

orodje mora v vseh možnih slučajih brezhিবno izvrševati prevzeti, odnosno odkazani mu posel. Napadalec mora biti na primer tudi vsestransko uporabljiv brizgalničar in narobe brizgalničar ob drugi priliki tudi preudaren in odločen napadalec. Nihče ne ve, na kakšen posel ga pokličeta slučaj in potreba.

VII.

Glavni posli poedinih enot

Kakor smo razložili v V. poglavju (»Delitev čete na odseke, vode in roje«), se zberejo ob alarmu enotno izšolani in enotno izvežbani »gasilci« v gasilske roje, dočim se zbero »samarijani« v samarijanske roje. To store po vrstnem redu, kakor pridejo in po pripadnosti v gasilski ali samarijanski odsek. V okviru poedinih rojev pa se takoj sami od sebe opredelijo v enote, v kolikor je to potrebno za hkratno vršenje v bistvu različnih poslov. Potem lahko izvede vsak roj zase več ali manj samostojne akcije. Če n. pr. pri večjem požaru posreduje več gasilskih rojev, napada vsak gasilski roj s svojim cevovodom. Vse potrebne posle opravljajo poedine enote avtomatično po več ali manj lastnem preudarku. Pri požarih jim rojnik zgolj označi hidrant, odnosno stojišče brizgalne, kakor tudi izhodišče in smer napada. Pri tem se mora seveda ravnati po okvirnih odredbah poveljstva.

Nastop gasilskih in samarijanskih edinic mora biti na eni strani preudaren in smotren, na drugi strani hiter in udaren, treba pa je predpogoje za tak nastop pravočasno izpolniti. Tak predpogoj je na pr. dobra izvežbanost gasilcev in samarijanov. Da izpolnimo drug važen predpogoj, pa moramo poedinim enotam gasilcev in samarijanov v naprej točno in do vseh podrobnosti odrediti vse one posle, ki jih morajo v gotovih slučajih opravljati. Istotako jim moramo že v naprej določiti potrebno orodje in pribor. Potem odpadejo pri nastopu na požarišču ali pri drugih nesrečah podrobna navodila za borbo, odnosno reševanje. Poveljnik in vodniki dajejo le na kratko potrebne okvirne odredbe, rojniki pa dajo primerna izvršna povelja, ki pa morajo biti čim krajša, toda jasna in nedvoumna. Dolgovezna podrobna navodila in samo ob sebi umevna povelja je treba na vsak način opustiti!

Zato v naprej odredimo poedinim enotam gotove posle. To storimo enkrat za vselej in mora

potem dotična enota te posle sama od sebe opravljati, ne da bi čakala na posebna povelja. Tako dosežemo smotren nastop, delovno disciplino in udarnost gasilskih in samarijanskih rojev.

Preden obravnavamo glavne posle, ki jih v naprej odredimo poedinim enotam gasilskih in samarijanskih rojev, moramo omeniti tudi *posle, ki jih enkrat za vselej odredimo rojnikom teh rojev.*

Nalogam primerno, ki jih mora gasilski ali samarijanski roj vršiti ob požaru ali drugi nesreči, mora rojnik (odnosno poveljujoči):

a) na licu mesta ugotoviti vrsto, leglo in obseg nevarnosti;

b) predhodno določiti stajališče brizgalničarjev (hidranta ali brizgalne), odnosno stajališče bolničarjev;

c) spotoma določiti na kraju nesreče strategično točko, s katere je najboljši pregled po tem kraju. Na to točko se postavi rojnik in od tod vodi ter nadzoruje delo roja. Zato pravimo tej točki »rojnikovo stajališče«. Ob požarih ji pravimo tudi »izhodišče napada«, ker se s te točke razvije napad napadalcev. Ta točka naj bo tik neposredno ogrožene zgradbe ali naprave.

Napadalcem v naprej in načeloma odredimo sledeče posle:

a) prodiranje v notranjost ogrožene zgradbe z »izhodišča napada« po odredbah rojnika, ki določa smer in cilj napada, odnosno prodiranja;

b) predvsem reševanje ljudi, živine in dragocenosti, če so ogrožene;

c) polaganje napadalnih cevi od »izhodišča napada« čim bliže do ognja ali narobe od legla požara do »izhodišča napada«;

č) obrambo neposredno ogroženih sosednjih zgradb;

d) obkroževanje, omejevanje in gašenje požara;

e) vršenje vseh ostalih poslov v gorečih ali na drug način ogroženih zgradbah in napravah.

Skratka: napadalcem odredimo vsa opravila v predelu, ki sega od »izhodišča napada« do ognja, oziroma od »rojnikovega stajališča« do neposredno ogroženih živih bitij, zgradb ali naprav.

Napadalcem dodelimo že v naprej v gornje svrhe potrebno orodje in pribor, kakor vrvi, dvojno zvite napadalne cevi, ročnike, lestve itd.

znamenje, da je Ksenofont od bogov jim dani poveljnik in da bo vojna uspešna. — Grški pesnik Homer sporoča sledečo zanimivost: Ko je trojanski junak Odisej blodil po daljnih morjih in ni našel poti domov, so njegovo ženo, lepo Penelopo, nadlegovali številni snubci. Ona jih je po vrsti odklanjala in jim zagrozila, da ne uidejo Odisejevemu maščevanju. Ko se nekoč spet ni mogla ubraniti vsiljevanju takih lizunov, je naenkrat kihnil njen sin Telemah, da se je stresla dvorana. Takrat se je razjasnilo Penelopino obličje. Vedela je namreč, da sedaj nihče več ne uide Odisejevemu krvavemu maščevanju.

Pa tudi slab pomen pripisujejo kihanju. Tako n. pr. zaslutijo prebivalci otočja Tonga nesrečo, če kdo kihne, ko se podaja na bojni pohod. Neko indijsko plemo opusti vojno ali pa vrne že ujete nasprotnike, če kdo pri bojnem posvetu kihne. — Zanimiva je sledeča zgodba: Atenci so pregnali samosilnika Hipijo. Ta pa je skušal Grčijo zavzeti s perzijskimi četami. Ko je pred Maratonom zbral svoje Perzijske, je naenkrat kihnil, da mu je izlezel zob. Iskali so ta zob, a zaman. Vso vojsko je obšel strah in Hipija je rekel: »Ta pokrajina ni naša in zaman bomo rabili orožje, da bi jo osvojili. Samo toliko je naše, kolikor je pokriva izgubljeni zob.«

Kraj, čas in to, kolikokrat kdo kihne, je v vražarstvu tudi bilo važno. Na Tirolskem pravijo: »Kdor ponoči kihne, je to znamenje, da je rešil dušo iz vic.« — Če je Rimljan kihnil, ko je

vstajal ali se obuval, je takoj zlezel nazaj v posteljo in čakal ugodnejšega trenutka, da vstane. Plinij poroča celo tole: Če je po končanem slavnostnem obedu kdo kihnil, so takoj zopet vsi sedli in služinčad je morala postaviti na mizo vso posodo in jedila, ki jih je bila že odnesla — vse to zato, da se ne bi razšli v nesoglasju. — Sploh so Rimljani iz kihanja skleпали na mnogokaj: Če je človek kihnil ob grobu, je nesreča neizogibna. — Na južnem Nemškem pravijo: Če kdo izmed novoporočencev med poroko kihne, bo zakon nesrečen. — Na severnem Nemškem pa pravijo: Če kdo kihne, ko molze kravo, bo slišal o smrti nekoga, preden bo mleko popito.

Glede tega, kolikokrat kihneš, menijo mnogi, da bo ves teden srečen, če v nedeljo trikrat kihneš ali pa vsaj enkrat v ponedeljek. — Grški modrijan Aristotel sporoča: Ako je moški bolan in kihne enkrat, bo umrl; če kihne dvakrat, bo ozdravel. Pri ženskah je pa ravno narobe. — Na Sedmograškem živi vraž: Kdor kihne dvakrat zapored, bo srečen, če kihne pa le enkrat, bo nesrečen.

Lahko bi našteali še mnogo iz davnine in sedanjosti, kar bi bilo v zvezi s kihanjem zanimivo. Naj bo prednje dovolj. Vprašali pa boste, kako je s to stvarjo pri nas Slovenceh. O tem nam pa res ni mnogo znanega. — H koncu pripominjamo le še, da moderne knjige o lepem vedenju ne poznajo več našega: »Bog pomagaj!« Čeprav je res, da se sedanjemu človeku upira, da bi iz kihanja sklepal na kaj drugega kot zgolj

Ob alarmu vzamejo potrebno orodje in potreben pribor, ne da bi čakali na povelje.

Dovajalcem odredimo naprej načeloma sledeče posle:

a) polaganje dovajalnega cevovoda od izliva hidranta ali brizgalne vse do vtoka v razdelilec, ki ga mora rojnik odložiti na »izhodišču napada«;

b) straženje in varovanje dovajalnega cevovoda, v kolikor je to, posebno na križiščih, neobhodno potrebno;

c) obvezovanje dovajalnih cevi, če propuščajo vodo;

č) izmenjavanje pokvarjenih dovajalnih cevi.

Skratka: dovajalcem odredimo vsa opravila v predelu, ki sega od izliva hidranta ali brizgalne do vtoka v razdelilec na »izhodišču napada«.

Potrebno orodje in pribor, kakor navijake in prevozna ali prenosna vretena s cevmi, cevne mostičke, obveze itd., dodelimo dovajalcem že naprej. Dovajalci vzamejo potrebno orodje in pribor s seboj brez posebnega naročila ali povelja.

Brizgalničarjem odredimo naprej načeloma sledeče posle:

a) odpiranje in zapiranje hidranta;

b) postavljanje brizgalne na odrejeno »stajališče brizgalne«;

c) polaganje in pospravljanje sesalnih cevi, pospravljanje sesalnega koša ter pritrjevanje sesalnega cevovoda na nosilno vrv;

č) strežbo, odnosno posluževanje brizgalne.

Skratka: brizgalničarjem odredimo vsa opravila na prostoru, ki sega od stoječe ali tekoče vode do izliva hidranta ali brizgalne, torej vsa opravila na »stajališču hidranta« ali »stajališču brizgalne«.

Samoobsebi je umevno, da dodelimo brizgalničarjem že naprej vse potrebno orodje in pribor, kakor kompletne brizgalne, nastavke za podzemne hidrante, ključke za nadzemske hidrante itd.

Pri motorni brizgalni ostaneta samo dva brizgalničarja (strežnik brizgalne in njegov pomočnik), dočim se ostali brizgalničarji čimprej javijo rojniku na »izhodišču napada«. Tam ostanejo kot rezerva, dokler jim rojnik ne odredi kakega drugega posla. Istotako prevzame straženje in varovanje dovajalnega cevovoda le neobhodno potrebno število dovajalcev, dočim se preostali čimprej javijo rojniku na »izhodišču napada«.

Rediteljem odredimo naprej načeloma sledeče posle:

a) preskrbovanje in oskrbovanje vozil za prevoz gasilskih edinic;

b) straženje ogroženega prostora, odnosno vzdrževanje reda na istem in na požarišču;

c) paznjo na rezervno orodje in pribor;

č) varovanje rešenih ljudi, živine in predmetov;

d) neobhodno potrebno *prvo* pomoč ponesrečencem, ranjenim ali onemoglim gasilcem in drugim osebam;

e) prenašanje ali prevažanje istih do najbližje rešilne postaje ali ambulance;

f) opravljanje vodniških poslov za druge, na pomoč prispele čete;

g) prenašanje poročil in zapovedi;

h) skrb za potrebno razsvetljava v nočnem času itd.

Skratka: rediteljem odredimo različna možna opravila na požarišču, odnosno na kraju nevarnosti in jim že v naprej dodelimo za te posle potrebno orodje in pribor.

Bolničarjem odredimo naprej načeloma sledeče posle:

a) prevzemanje ponesrečenih, ranjenih ali onemoglih gasilcev in drugih oseb v rešilne postaje ali ambulance;

b) pomoč ponesrečenim, ranjenim ali onemoglim gasilcem in drugim osebam;

c) postrežbo istim po navodilih zdravnika.

Seveda odredimo bolničarjem že naprej vse za te svrhe potrebno orodje, pribor in material.

Trobentačem poverimo naprej načeloma sledeče posle:

a) alarmiranje po posebnem službenem redu za alarm;

b) svarjenje med vožnjo;

c) prenašanje in signaliziranje zapovedi;

č) trobentanje koračnic med korakanjem, da se vzdržuje enakomeren korak.

Ob paradnih nastopih čete naj trobentači med korakanjem pridno trobentajo koračnice, ob drugih prilikah pa naj čim manj trobijo, da ne povzročijo nepotrebnih zmed!

Na sličen način odredimo naprej tudi drugim enotam za druge potrebe in prilike gotove druge posle. Naprej naj se točno določi, kakšne posle izvršujejo v drugih slučajih, kakšnega orodja in pribora ter kako se poslužujejo. Le tako si zagotovimo za vse slučaje čimbolj smotren nastop,

na čisto vsakdanji, v človeškem telesu utemeljeni pripetljaj, je »Bog pomagaj!« vendarle lep izraz za dobrohotnost in zelo v nasprotju z duhom časa, ki pozna le sebe in vsako občestvo razdira.

P. I.

Stražarji zdravja

Dobro urejena država ima čuječo vojsko, ki brani državo in državljanje pred sleherni nevarnostjo od zunaj. Človeško telo je v sebi zaključen organizem, čudovito smotrnno urejen, sijajno organizirana država v malem. Zato pa ima tudi svojo lastno vojsko, svoje brambovce, ki jih sicer vsi poznamo, a navadno dovolj ne cenimo. Oglejmo si to pot nekatero.

Vse ozračje okrog nas je polno prahu in nesnage. Le poglejte sončni žarek, ki sije v temnejšo sobo. Na tisoče drobnih praškov miglja v njem. Če pustiš črno obleko viseti prosto v večjem prostoru ali na prostem, boš že v nekaj dneh opazil na njej polno prahu. Prašno obleko skrtačimo, prašno in umazano lice umijemo z vodo. Pa poglejmo sedaj oko. Tudi ono je izpostavljeno prahu in če bi ne imelo sredstev proti njemu, bi bilo kmalu vse umazano in mi bi oslepeli. A oko ima svojo obrambo v solznati tekočini. Solze očesno zrkelo izpirajo. Če pade v oko kdaj večja smet, nastane okrog očesa pravcata povodenj, ki celo ostri smeti ne dopusti, da bi ranila nežno očesno tkivo. Za vse smetje in za vsa tuja telesa ima oko svoje »smetišče«. Iz očesne dupline vodi poseben kanal v nosno duplino. Skozi njega se iztekajo

solze v nos in odnašajo s seboj vse, kar ne spada v okolico očesa. Da je tako, veste sami. Kadar jokate, imate namreč vedno tudi mnogo opravljenega z nosom. — Pa ne gre tu le za smeti; bolj važno je, da so na smeteh in v prahu neštevilna majhna bitja, tako zvane bakterije ali bacili, ki bi lahko povzročili na očesu strašno razdejanje, če jih ne bi odplavile solze.

Z nosom ima človek zgolj sitnosti, bi kdo mislil. Ženske so navadno zelo hude nanj, če jim ga priroda ni kaj prida izoblikovala. Toda nos je kot prednja straža dihalnih organov. V njem se segreva zrak, da ne dospe premrzel v pljuča. Zato je silno važno, da zlasti pozimi vdihavamo le skozi nos. V njem pa tudi v znatni meri ostaja nesnaga — in z njo bakterije — ki jo vdihavamo z zrakom.

Zgodi se, da nam pri jedi ali pitju uide nekaj v sapnik. Če bi taka tvarina ostala v sapniku, bi se lahko zadržala ali bi pa morali pod zdravnikov nož. A živčevje in mišičje v sapniku je tako ustrojeno, da nas takoj prime hud kašelj, čim se nepovabljenec dotakne sapnika. Kakor po eksplozivni sili mora nepovabljenec ven. »Kdor dolgo kašlja, dolgo živi«, ta krilatice res ni čisto prazna: s kašljanjem izmečemo mnogotere škodljivce naših dihalnih organov.

Želodec je važen činitelj v človekovem telesu. Ker je skozi ustno duplino in požiralno cev v zvezi z zunanjim svetom, lahko dospe vanj marsikaj, kar lahko ovira njegovo nemoteno delovanje, pa tudi marsikaj, kar bi lahko bilo usodno

čimboljše delovno disciplino in čimvečjo udarnost gasilskih in samarijanskih rojev.

Glede kulturno-prosvetnega oddelka pripominjamo, da pri njem odredi posle načelnik tega oddelka. Pri tem naj se ravna po dejanskih potrebah ter po številčni moči, sposobnosti, nadarjenosti in delavnosti članov.

VIII.

Sestava službenih redov

Sestava službenih redov je važno organizatorično delo. S službenimi redi predočimo izvršujočim članom črno na belem njihove redne ali izredne službene dolžnosti. Za različne službe in prilike sestavimo različne službene rede.

Službeni red z urnikom sestavimo n. pr. za tečaje, za vaje, za straže, za redne ali izredne pripravljenosti itd.

Službene rede moramo sestaviti zelo skrbno in preiščljeno, saj tvorijo podlago za izvrševanje raznih gasilskih služb. Pri stražah in sličnih službah moramo paziti na pravično menjavanje članov, da ne povzročimo nezadovoljstva.

Za vzorec navajamo »Službena reda« Prostovoljne gasilske čete A za službo alarma in za službo pri tečajih in vajah, kakor sledi:

»Službeni red«

za službo alarma Prostovoljne gasilske čete A.:

1. Ob požaru ali drugi nevarnosti takoj *prijaviti mirno, točno in razločno: vrsto, kraj in približen obseg nevarnosti, in sicer*

v varnostnem okraju:	kateri prijavni postaji:	ki ima:
Kolodvor	stara pošta	telefon št. 03-65
Šola	cerkovnik	stanovanje cerkovnika Blažeja
Gasil. dom	Gasilski dom	stanovanje hišnika Smoleja
Žaga	Razinger	stanov. orodjarja Razingerja - telefon št. 03-54
Cerkev	cerkovnik	stanovanje cerkovnika Blažeja
Nova vas	orož. postaja	telefon št. 03-61
Predilnica	vrtar predilnice	telefon št. 03-55
	itd.	

2. *Neokrnjene prijave mirno in razločno predati alarmnim postajam:*

- a) »Vratar predilnice«, telefon št. 03-61;
- b) »Gasilski dom«, stanov. hišnika Smoleja;
- c) »Orožniška postaja«, telefon št. 03-55 itd.

3. *Ob manjši nevarnosti tiho poklicati:*

a) poveljnika Tepino Ivana, stanovanje Nova vas št. 8, ali podpoveljnika Zemljiča, stanovanje Nova vas št. 2;

b) gasilec, stanujoč ob »Stari pošti« — telefon št. 03-65;

c) gasilec na delu v predilnici — telefon št. 03-61;

č) rojnika Tepina Antona — stanovanje Cerkvena ulica št. 18, ki naj obvesti bližnje tovariše — itd.

4. *Ob večji nevarnosti odrediti splošen alarm potom:*

a) žvižgala predilnice preko vratarja, telefon št. 03-61;

b) zvonjenje na plat zvona preko cerkovnika Blažeja;

c) piskanja železniških lokomotiv!

5. *Z različnim številom piskov in različnim trajanjem presledkov signalizirati:*

a) nevarnost v ožjem območju: — — — — —, — — — — —;

b) nevarnost v širšem območju: - - - - - , - - - - - — itd.

Kadar je pomoč zunanjih čet nujno zaželenja, se predpisani signal v presledkih po eno minuto štirikrat ponovi.

6. *Signale vojaškega značaja je signalizirati po posebnih predpisih!*

7. *Ravnaj hladnokrvno in preudarno!*

Žig čete! (L. S.)

Kraj, datum!

Podpisi!

za naše življenje. Želodec mora imeti zato še prav posebno močno obrambno vojsko. Omenimo le nekatere sovražnike, proti katerim so želodčevi brambovci navadno zmagoviti. — Nereditko se pripeti, zlasti pri otrocih in šivijah, da se znajde v želodcu igla ali kaka druga priostrena reč. Clovek bi mislil, da se bo ta reč zapčila v želodčno steno in povzročila krvavitve. Pa ni tako. Čim se namreč ostri del igle dotakne želodčne stene, se napravi na steni jamicica in kri hipno izgine iz okolja ostrine. Medtem pa delovanje želodca in ostala vsebina v želodcu iglo premakne drugam. Na isti način se tudi priostrene reči v želodcu obrnejo, ako so padle v želodec z ostrino naprej, tako da dospejo v črevesni del z ostrino zadaj. Čim se namreč ostri del dotakne želodčne stene in za hip običi v trenutno nastali jamicici, pritisne želodčna vsebina topi del predmeta navzdol. Le tako lahko razumemo, da ostre reči mnogi brez drugih nesreč z blatom izločijo. — Če zaužijemo reč, ki želodcu ne prija, se pri mnogih tvarinah pripeti, da se jih želodec kar hitro iznebi, to je: izbruhamo jih. — Zoper mnoge bolezenske kali pošlje želodec v boj svojo kislino. Ako je ta kislina nepokvarjena, potem je zmaga gotova. Tako n. pr. ubija zdrava želodčna kislina bakterije tifusa, kolere, vraničnega prisada in še nekatere hude škodljivce našega zdravja. Zato pa je silno važno, da ohranimo s prirodno prehrano in zmernostjo tega važnega brambovca stalno v borbenem stanju. (Dalje)

Urednik ing. Nučič Črtomir, dipl. chem.

O zaščiti pred napadi iz zraka

(Nadaljevanje)

Ta načrt naj vsebuje:

1. Ureditev obveščevalne službe in objavljanje nevarnosti;
2. maskiranje;
3. priprave za evakuacijo ter za nastanitev in oskrbo poškodovanih od napada;
4. izdelavo in ureditev potrebnih zatočišč;
5. ureditev službe za preprečevanje in gašenje požarov;
6. priprave za zaščito pred vojnimi strupi in reševalno službo;
7. ureditev tehnične službe za odkopavanje ruševin in ohranitev raznih inštalacij;
8. ukrepi za obrambo važnejših objektov proti oboroženim oddelkom, ki bi se morebiti spuščali s padali iz sovražnih letal;
9. zavarovanje življenjskih potrebščin, domačih živali in drugih neobhodnih predmetov;
10. ureditev policijske službe;
11. formiranje potrebnih oddelkov, ekip in ustanov za obrambno službo;
12. določanje služb in opravil, ki se morajo izvrševati v času napada samega in potrebni zaščitni ukrepi v ta namen;
13. izdelovanje načrta izvršilnih mer za obrambo in navodila, naredbe in objavljanje v zvezi z njeno izvedbo;
14. nabava, spravljanje in čuvanje potrebnih pripomočkov;
15. pouk vseh organov, oddelkov in ekip, ki imajo svoje posebne vloge pri obrambi;
16. obveščanje in vežbanje prebivalstva;
17. nadzorstvo in kontrola nad izvajanjem vseh predvidenih priprav.

Načrt vseh teh priprav odobrijo pristojni organi po razmerah in potrebah dotičnih krajev, ustanov in objektov. Načrt naj vsebuje razen gornjih točk tudi določitev organov, ki jim nalaga priprave — razdelitve služb in njih organizacijo — dopolnjevanje in poučevanje moštev, čuvanje potrebnih pripomočkov itd.

Da bi se dobila približna slika o tem, kako izgleda načrt za obrambo kakega naseljenega kraja, naj podam skico takega načrta po splošnih navodilih:

Prvi del: Organizacija dela pri pripravah v naseljenem kraju.

Drugi del: Organizacija raznih služb za zaščito.

1. Splošne odredbe.
2. Služba obveščanja in objavljanja nevarnosti.
3. Evakuacija prebivalstva.
4. Gradnja in ureditev zatočišč.
5. Služba zaščite pred bojnimi strupi.
6. Sanitetska služba.
7. Gasilska in tehnična služba.
8. Policijska služba.

Tretji del: Posebne odredbe za vsak okraj ali mestni del.

Po tej šabloni izdelamo načrt tako, da po prvem delu določimo komandanta obrambe, sestav mestnega odbora, da izberemo osebe, ki se naj trudijo, da pridejo priprave v tek, potem določimo pomožno osebje,

odredimo podkomisije mestnega odbora in osebe, ki tam pokrenejo posle in ki referirajo o izvršenem delu.

Morda ni jasno, kaj zahteva drugi del tega načrta pod označbo »1. Splošne odredbe«. Pod to točko spada določevanje števila prebivalstva, ki se naj evakuira pred napadom, odnosno ki naj ostane na svojih mestih; sem spada določanje prostora, s katerega naj vodi komandant obrambo med napadom, tu se naj naštevajo nakazane službe in vloge posameznih oseb, sedeži rajonskih postaj in organov mestne obrambe, številke njih telefonov, razdelitev mesta v rajone, načini za ohranitev medsebojne zveze in zveze s komandantom, z vodji rajonskih postaj in z njihovimi izvršilnimi organi, tu se naj navedejo prostori, na katerih se bodo objavljale naredbe in razglasi med vojno itd.

O tem, kar spada v ostale dele načrta, ni treba izgubljeti besed, ker je po besedilu dovolj jasno.

Potrebno pa je naglasiti, kako važno je točno izvajanje vseh naredb v vseh prilikah, pa naj gre za opravljanje pripravljalnih del v mirnem času ali pa za resnični sovražni napad med vojno. Naj vsak upošteva, da je od točnosti odvisen splošni blagor in da lahko najmanjša nemarnost pri izvajanju obrambne službe povzroči katastrofalne posledice, ki bodo zadele številne nedolžne žrtve. Zavest o potrebi točnega izvajanja vseh tozadevnih naredb naj se zasadi globoko v srca prebivalcev, ker je sedaj v mirnem času pri sedanjih razmerah našega zakonodavstva vse delo odvisno od zavesti in dobre volje državljanov. V kolikor se bo to stanje spremenilo, ko se bo uzakonil novi načrt, ki vsebuje tudi kazenske sankcije za one, ki ne bodo hoteli biti točni v svojih dolžnostih, se bo seveda položaj olajšal. Toda kljub temu ne smemo nikdar pozabiti, da je boljše ono delo, ki se opravlja zavedno in z dobro voljo, ter da zaradi kazenskih sankcij samih še ne bomo ničesar pridobili.

V vojnem času bo sicer gotovo prišlo do boljšega skupnega delovanja prebivalstva in oblastev in do večjega zanimanja za obrambno delo že zato, ker bodo ljudje v skrbeh za svojo lastno varnost. Razen tega bo prišlo do poostritve zakonskih in policijskih predpisov, morebiti bo uveljavljen preki sod ali obsedno stanje, kar vse močno vpliva na vsakogar in prisili ljudi k večji točnosti in delavnosti pri izvrševanju vseh zaščitnih del in akcij, ki jih zahteva pasivna bramba. Vendar pa se mora prebivalstvo poučevati o zaščiti pred napadi iz zraka tudi še v vojnem času.

V. Ostala opravila in službe

Vsa ostala opravila in službe lahko razdelimo v dve skupini, namreč na opravila, ki jih zahteva vojna vobče, in opravila, ki se pojavljajo posebno v zvezi s sovražnim napadom iz zraka.

A. Opravila in službe v zvezi z vojno vobče

Sem spada služba preskrbe z vsem potrebnim, kemijska služba, sanitetna služba, tehnična in gradbena služba, prometna služba, gasilska služba.

1. Služba preskrbe z vsem potrebnim.

Razlikujemo preskrbo z živili in življenjskimi potrebščinami, z vojnim materialom in vojaškimi potrebščinami ter preskrbo z vsemi ostalimi potrebščinami in preskrbo delovnih moči.

a) Preskrba z živili za primer vojne je urejena že z zakonom o državni obrambi. Največ imajo s tem opravka upravna oblastva. Za čim boljši potek se bodo osnovali po čl. 20 zakona o državni obrambi odbori za prehrano pri vsaki banski upravi in pri upravi mesta Beograda, okrajni odbori za prehrano pri vsakem okraju in občinski odbori pri vsaki občini.

Banovinske odbore za prehrano sestavljajo pod predsedstvom pomočnika bana načelnik poljedelskega odseka, šef odseka za poljedelstvo in živinorejo, dva člana občinskega poljedelskega odbora dotičnega kraja, trije poljedelci in izvozniki tistega kraja. Odbor za prehrano pri upravi mesta Beograda pod predsedstvom pomočnika upravnika mesta Beograda se sestavi na podoben način. Če je potrebno, se udeležujejo sej tudi strokovni izvedenci. — Omenjeni odbori za prehrano postanejo osrednji organi prehranjevalne organizacije v banovinah in področja uprave mesta Beograda in vodijo vse ostale prehranjevalne odbore.

Okrajni odbor za prehrano sestavljajo: okrajni glavar, okrajni referent za kmetijstvo, dva člana okrajnega kmetijskega odbora in dva poljedelca ali izvoznika. — Občinski odbor za prehrano sestavljajo: župan, dva člana občinskega kmetijskega odbora in dva poljedelca ali izvoznika.

Okrajni in občinski odbori za prehrano so dolžni predlagati za svoje območje ukrepe za obdelovanje zemlje, paziti, da se vzdrži in razvija poljedelska in živinorejska produkcija ter skrbeti za razdelitev dela, potrebne delovne moči, živino, orodje in vse drugo, kar bi moglo primanjkovati; — odbori vodijo točno statistiko in pregled o doseženih pridelkih; odločajo o količini, ki jo obdrži vsak dom za sebe; izročajo po predpisanih pogojih presežek pridelkov za potrebe vojaštva in drugih državljanov; zajamčijo obdelavo zemlje vojnih obveznikov, vzdrževanje njihovih revnih rodbin in celokupnega prebivalstva. Za nepravilno in netočno delovanje se kaznujejo člani odborov po vojaškem kazenskem zakonu.

Približno taka je organizacija za prehrano v smislu predpisov zakona o državni obrambi. Treba je še pripomniti, da bodo po čl. 12 istega zakona v vojnem času prevzela skrb za razne potrebe ministrstva, ki jih bo v ta namen izbral predsednik ministrskega sveta ter bodo imenovani odbori podrejeni odgovarjajočim ministrstvom.

b) Za vojne potrebščine niso dolžna skrbeti civilna oblastva, izvzemši vojaško prehrano, vse drugo potrebno za vojake, orožje municijo, obleko itd. preskrbijo vojaški organi po posebnih navodilih.

c) Preskrba vseh ostalih potrebščin se vrši preko pristojnih ministrstev za preskrbo v smislu čl. 12 zakona o državni obrambi, in sicer po naredbah in navodilih tistih ministrstev.

č) Preskrba delovnih moči je v vojnem času med najvažnejšimi vseh vprašanj, ki jih naj uredijo organi varnostne službe. Upoštevati moramo, da bo za vsako službo potrebnih čim več delavcev, da pa bo prišlo do splošnega pomanjkanja delovnih moči, ker bo večina zaposlena v operativni vojski. Zato se bodo morali kot delavci zaposliti bolehni, ki ne služijo v armadi, mladina, posebno šolska, ki po svojih letih za službo v vojski še ni dorasla, in končno tudi žene.

Po uredbi o zaščiti pred sovražnimi napadi iz zraka se bodo dobile delovne moči v glavnem od odvišnih vojnih obveznikov in onih, ki so zaradi starosti prenehali biti vojni obvezniki. V kolikor se take osebe ne vodijo v seznamih za posebne službe, in sicer za kemično, sanitetno, tehnično, gradbeno in gasilsko, ostanejo v evidenci v listi za razne pomožne službe.

Z ozirom na velikost posameznih krajev in število naj se obvezniki porazdele na desetine, vode, čete in bataljone kot največje delovne edinice. Vsaka edinica mora imeti svojega starešino. Vse edinice s svojimi starešinami vred se sestavijo po odgovarjajočih rajonih naselbin. Obvezniki so navadno pri svojih rednih opravkih, dokler se ne pokličejo v službo, za katero se lahko uporabljajo po naredbi krajevnih oblasti v vsakem mestnem predelu. Ako bi se morali zaposliti zunaj svojega kraja, mora ban dotične banovine izdati primerno odredbo; v posebno nujnih primerih izda odredbo za kraje izven sedeža bana ali armije poveljnik divizijskega oblastva. O vsaki odredbi je treba obvestiti poveljnika armijskega oblastva, da pravilno presodi prvenstvo posameznih opravil.

Gori omenjene sezname sestavlja na podlagi občinskih spiskov občinsko oblastvo, ki tudi razdeli svoje obveznike na edinice, kakor smo povedali.

Popravila posebno važnih porušenih objektov zahtevajo večinoma primerno strokovno usposobljenost delavcev, zato jih ne morejo opravljati enotno sestavljene edinice. Za takšna popravila naj se vzamejo ljudje, ki so zaposleni v dotičnem objektu, in iz bližnjih podjetij ter obrtniških delavnic. Takih specialnih edinic sme biti v vsakem kraju toliko, kolikor je posebnih objektov, njih moč pa znaša po en vod od 50 ljudi. V te edinice se morajo vpisati tudi mojstri in delavci iz bližnjih vasi.

Ostali, večinoma uradniki, ki niso vojni obvezniki in ki ne razpolagajo z nobenim tehničnim znanjem, naj se vpišejo in urijo za opravljanje kemijske in sanitetne službe. Na ta način ne bo ostal nihče, ki bi ne bil uporabljen v čisto vojni službi in bi ne bil vpisan v kateri koli edinici, ki se naj sestavijo v smislu gornjih pojasnil.

Taka bi bila slika o snovanju in uporabi delovnih čet, kakor jih predpisuje pravilnik o ukrepih in postopkih, potrebnih za primer napadov iz zraka, in sicer poglavje o tehnični in gradbeni službi.

2. Kemijska, sanitetna, gasilska in tehnično-gradbena služba se pod gornjim naslovom ne morejo obravnavati.

3. Prometna služba spada v delokrog organov varnostne službe ter smo jo že omenili v poglavju o odstranitvi prebivalstva iz ogroženih krajev. Deli se lahko na urejevanje cestnega, železniškega, brodarskega in zračnega prometa. Govorili smo poprej samo o cestnem prometu in še pripominjamo, da bodo razne strategične ceste na razpolago le za potrebe vojaštva, na kar bo treba strogo paziti. Na ostalih potih pa bodo sodelovali z vojaškimi organi civilne varnostne službe.

»GASILEC« izhaja vsakega 20. v mesecu in stane za člane letno 20 din, za čete in župe 25 din, za občine in druga oblastva ter zasebnike pa 30 din. Naročnina za inozemstvo 40 din. Posamezna številka stane 2.50 din. — List izdaja Gasilska zajednica za dravsko banovino v Ljubljani, zanjo odgovarja Franc Kramberger, mestni uradnik v Mariboru. — Urednik Franc Kramberger, mestni uradnik v Mariboru. — Tehnični, oziroma strokovni sestavki se objavijo šele potem, ko jih pregleda zajedničin gasilski inšpektor. — Tisk Tiskarne sv. Cirila v Mariboru, predstavnik Albin Hrovatin.

Nahrbtna brizgalna za gasilce

Izdelujem tudi prenosne, obenem tudi prevozne ročne brizgalne. Motorke obenem tudi na ročni pogon. Agregate tudi na ročni pogon. Cevi in spojke.

Se priporočam

J. Pfeifer, sen.

Največji slovenski • **M E S T N A**
pupilarnovarni • **H R A N I L N I C A**
zavod • **L J U B L J A N S K A**

Stanje vlog preko din 420,000.000.—
Lastne rezerve nad din 26,000.000.—

Dovoljuje posojila proti vknjižbi

Za vse obveze hranilnice jamči

MESTNA OBČINA LJUBLJANSKA

INŽ. ARH. JELENEC & INŽ. ŠLAJMER

GRADBENO PODJETJE IN TEHNIČNA PISARNA - DRUŽBA Z O. Z.

MARIBOR, VRAZOVA ULICA

PRI MESTNEM PARKU

TELEFON 22-12

TUDI VI RABITE stroje, motorje, poljski železniški material, traverze, transmisije, ograje, cevi, vse dobite kot priložnostno priliko, tudi raznovrstne kovine in vse rabljene kovinske predmete pri tvrdki **JUST. GUSTINCIC, Maribor, Tattenbachova ul. 14.** Istotako se priporoča mehanična delavnica, lastna poniklovalnica, zavod za emajliranje, trgovina koles in otroških vozičkov. Tudi kupujemo po solidni ceni ves gori omenjeni material.

SPODNJEŠTAJERSKA LJUDSKA POSOJILNICA V MARIBORU

REGISTROVANA ZADRUGA Z NEOMEJENO ZAVEZO

*SPREJEMA VLOGE • DAJE POSOJILA
TER IZVRŠUJE VSE DENARNE POSLE*

DOBRODOJLIKI

F. NOVAK

DOBAVLJA KOMPLETNE STANOVANJSKE OPREME, TAPETNIŠKI
PRIBOR, LINOLEJ, PREPROGE, ZAVESE, ODEJE, ŽELEZNO POHI-
ŠTVO IN OTROŠKE VOZIČKE NAJCENEJE

MARIBOR, JURČIČEVA UL. 6 - TEL. 29-05

ZAHTEVAJTE PROSPEKTE IN VZORCEI

GASILCI! Čepice, svečane in delovne uniforme, sukno, platno, pasove ter vse ostale gasilske potrebščine Vam nudi dobro in poceni **SENČAR METOD, ŠTRIGOVA PRI LJUTOMERU** (telefon št. 2), dravska banovina. Zahtevajte cenik in vzorce, na ogled Vam pošljem eventuelno gotove uniforme.

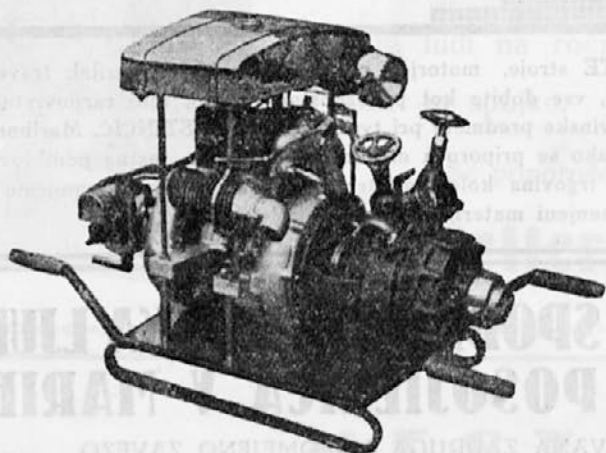
SUKNO!

GASILSKE CETE!

ZA GASILSKE UNIFORME NABAVITE NAJCENEJE PRI

FR. DOBOVIČNIK, CELJE

Zanesljiva

Vztrajna

Najmodernejšče motorne brizgalne

kakor konopljene cevi, gumijaste sesalne cevi, specialna olja za dvo- in štiriktakne motorje ter druge tehnične potrebščine, dobavlja

Andrej Supan, Ljubljana, Celovška cesta 50

Važno za hišne posestnike in cerkveno-konkurenčne odbore

Vse strelvoudne naprave vam preizkusi ter eventualne napake popravi po konkurenčni cenil z desetletno pismeno garancijo

ANTON ROMIH

SPLOŠNO STAVBENO IN GALANTER. KLEPARSTVO TER SPECIALNI ODDELEK ZA NAPELJEVANJE IN PREIZKUŠANJE STRELOVODOV

V MARIBORU

Brzjav: Romih klepar Maribor

Zadostuje dopisnicea, da Vas obiščem. Priporočam se tudi za vsa druga kleparska dela, kakor pokrivanje zvonikov, pleskanje, popravila itd.

Gasilske in uniformske čepice izdeluje

P. S E M K O

krznar in izdelovatelj uniformskih čepic

MARIBOR, GOSPOSKA ULICA 37

Velika zaloga vseh potrebščin za gasilske uniforme - Priznano strokovno in solidno delo - Pri skupnem naročilu **znaten popust!** - Zahtevajte cenik!

Prva pomoč za vsakogar

Gasilska brizgalna za vodo in peno domači patentirani izdelek

ORIGINAL PASTOR-BERGLOVKA

PASTOR-ZAGREB, GUNDULIČEVA 9

KRISTAL D. D. TOVARNA OGLEDAL IN
BRUŠENEGA STEKLA

ZALOGA VSAKOVRSNEGA STEKLA - AVTO-STEKLA
POPRAVILA STARIH OGLEDAL - ZMERNE CENE IN SOLIDNA
POSTREŽBA - ZAHTEVAJTE PONUDBE

MARIBOR, TEL. 21-32

LJUBLJANA TEL. 30-75

GASILSKE CEVI

v vseh dimenzijah in jakostih
izdeluje v prvovrstni izdelavi

Industrija platnenih izdelkov d. d.

JARŠE, P. DOMŽALE

Dobijo se pri naslednjih tvrdkah: **A. Kassič, Ljubljana — I. Adamič, Ljubljana**
J. Adamič, Domžale — K. Rosenbauer & drug., Celje — Bogomir Divjak,
Maribor, na katere se blagovollite neposredno obrniti

GASILEC!

*Če mesto ognja Ti včasih gasiš šejò,
paži na zdravje in vedi to,
da voda zdravilna in najboljša je ta,
ki srca rdeča kot znak ima!*

*Če pa bolan si — starost se pojavi,
le RADENSKO ZDRAVILIŠČE čisto Te osdravi!*

K. Rosenbauer & drug, Celje

Priporoča prvovrstne najmodernejše motorne
brizgalne urejene na avtomatično krožno, vodno
in zračno hlajenje. — Agregati s 5 do 26 KS
Avtomobilske brizgalne vseh vrst
Sesalke za črpanje vode iz kleti s posebnim motorjem
Sesalne in tlačne cevi vseh vrst
Zahtevajte ponudbe in predvajanje. - Cene zmerne

*Varčujte in nalagajte svoje prihranke
v domači, mestni savod v*

MESTNO HRANILNICO, MARIBOR

Orožnova ulica 2

Uradne ure od 9—12